

De Omgevingswet in Bunschoten!

Gewoon doen!

Notitie Vertrekpunten
Omgevingsvisie

De Omgevingswet in Bunschoten! *Gewoon doen!*

Bunschoten: gewoon doen!

projectnummer 0455267.100

Versie

Versie 2.2

2 juli 2020

Auteurs

Linda Burgler

Jan van den Bosch

Naomi Zijderveld

Opdrachtgever

Gemeente Bunschoten

Stadsspui 1

Bunschoten-Spakenburg

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	4
	De vertrekpunten	5
2	Inleiding en leeswijzer	8
3	De Omgevingsvisie en de Notitie Vertrekpunten	10
3.1	Wat is een Omgevingsvisie	10
3.2	Waarom deze notitie.....	11
4	Beleidsvaluatie	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Bestaand beleid	12
4.3	De beleidsvaluatie	13
4.4	Het collegeprogramma	16
4.5	Beleid in ontwikkeling	16
5	Richtinggevende keuzes	17
5.1	Vertaling Koersdocument	17
6	De agenda.....	20
6.1	Inleiding	20
5.1	Identiteit	21
6.2	Agendering in samenhang.....	22
6.3	Focus	22
6.4	Milieueffectrapportage	22
7	Participatie.....	23
7.1	Uitnodiging aan de samenleving	23
7.2	Vraag aan de samenleving.....	23
7.3	Participatieproces	23
7.4	Belangen en stakeholders	24
7.5	Participatieladder.....	25
7.6	Informeren samenleving.....	25
7.7	Participatievormen.....	25
8	Bestuurlijke omgeving	28
8.1	Inleiding	28
8.2	Omgevingsvisies	28
8.3	Zelfbindend.....	29
8.4	Relatie NOVI, POVI, BOVI en GOVI	29
8.5	Instructieregels	29
8.6	Regionale samenwerking.....	30
8.8	Ketensamenwerking.....	31
9	De Route naar de Omgevingsvisie	32
9.1	Het proces op hoofdlijnen.....	32
9.2	De planhorizon	32
9.3	Het soort Omgevingsvisie	33
9.4	De planning	35
9.5	Coördinatie	38
9.6	De financiering	39
9.7	Risico's	40
	BIJLAGE I In schema: de Route naar de Omgevingsvisie	41

1 Samenvatting

Bunschoten gaat een **Omgevingsvisie** opstellen. In een Omgevingsvisie worden de hoofdlijnen beschreven van het te voeren integrale beleid voor het geheel van de fysieke leefomgeving, met het oog op de lange termijn.

Voordat we die Omgevingsvisie kunnen opstellen, is het belangrijk te bepalen op basis van welke uitgangspunten we die Omgevingsvisie gaan maken. Daarbij gaat het om vragen als: wat voor soort Omgevingsvisie willen we? Wat moet er in elk geval op de agenda? Hoe betrekken we de samenleving bij het maken ervan? Hoe ziet de aanpak eruit? Op deze en andere vragen geeft deze Notitie Vertrekpunten antwoord. Het is daarmee:

1. Het kader en de bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de Omgevingsvisie, vast te stellen door college en gemeenteraad.
2. Een plan van aanpak, waarin wordt beschreven welke onderdelen in ieder geval een plek moeten krijgen in de Omgevingsvisie; wat we gaan doen (en wat niet), wanneer, waarmee, met wie, etc. Niet als blauwdruk, maar wel als vertrekpunt dat houvast biedt voor het proces.
3. De vraagstelling en de basis voor de opdracht aan de opstellers van de visie; zij weten op basis van de Notitie Vertrekpunten welk product er van hen wordt verwacht.
4. De basis voor het informeren van de samenleving en het betrekken van iedereen die we een rol bij de totstandkoming van de visie willen of moeten geven.

Het antwoord op bovenstaande vragen is in deze Notitie uitgebreid beschreven. Elk van die beschrijvingen loopt uit op een samenvattend vertrekpunt. Die vertrekpunten zijn hierna weergegeven, als een samenvatting van het hele document:

De vertrekpunten

Waarom deze notitie?

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie bevat een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied en de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

Vertrekpunt:

De Notitie Vertrekpunten bevat het inhoudelijke en procesmatige kader voor het opstellen van de Omgevingsvisie. Het bevat tevens de aanpak op hoofdlijnen en is de basis voor het betrekken van de samenleving bij de totstandkoming ervan.

Uit de beleidsevaluatie:

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie moet recht doen aan het maatschappelijk doel van de Omgevingswet

Vertrekpunt:

We verankeren de aanbevelingen vanuit de beleidsevaluatie in onze werkprocessen en in de aanpak van de Omgevingsvisie.

Vertrekpunt:

De resterende relevante onderdelen uit de Toekomstvisie 2025 betrekken we bij het opstellen de nieuwe Omgevingsvisie.

Vertrekpunt:

De kernpunten van het collegeakkoord 2019 – 2022 worden betrokken bij het formuleren van de doelen voor de lange termijn.

Vertrekpunt:

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie zal het bestaande beleid worden meegewogen en de lopende agenda worden ingepast.

Inhoudelijke vertrekpunten:

Vertrekpunt:

De ambities van Bunschoten, zoals vastgelegd in het Koersdocument Implementatie Omgevingswet, zijn richtinggevend bij het maken van de Omgevingsvisie.

Vertrekpunt:

De Top 12 van Kwaliteiten en Aandachtspunten uit het Inventarisatiedocument is leidraad bij de thema's die in elk geval een plek in de nieuwe Omgevingsvisie moeten krijgen.

Vertrekpunt:

Het DNA van de gemeente Bunschoten, zoals beschreven in het Koersdocument, is uitgangspunt voor het maken van de Omgevingsvisie. We gaan na of de samenleving zich hierin herkent.

Vertrekpunt:

We benadrukken voortdurend het belang van een samenhangende benadering van de leefomgeving, waarbij (beleids)doelen centraal staan in onze afwegingen.

Vertrekpunt:

In de Omgevingsvisie brengen we de doelen en opgaven breed in beeld. Van daaruit zullen we prioriteiten stellen en de focus richten op de belangrijkste opgaven.

Over participatie:

Vertrekpunt:

We betrekken de samenleving bij het tot stand komen van de Omgevingsvisie, zowel fysiek als digitaal, rond de centrale vraag hoe Bunschoten-Spakenburg er in 2040 uit zou moeten zien. Het niveau van participeren is "adviseren" en bij uitzondering "coproductie."

Over de bestuurlijke context:

Vertrekpunt:

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie houden we rekening met de inhoud van de Nationale Omgevingsvisie, de Provinciale Omgevingsvisie en de Blauwe Omgevingsvisie. We volgen de instructieregels in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving en de Omgevingsverordening.

Vertrekpunt:

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie houden we rekening met regionale afspraken en de kaders die door de provincie zijn meegegeven voor het opstellen van het regionale Ontwikkelbeeld.

Vertrekpunt:

Onze ketenpartners stellen we in de gelegenheid om aan te geven of het beleid dat wij van plan zijn op te nemen in de Omgevingsvisie voor hen uitvoerbaar is, met het oog op hun rol en verantwoordelijkheid. Wij betrekken hen bij het formuleren van ons beleid op terreinen als gezondheid en veiligheid.

Ontwerpprincipes Omgevingsvisie

Vertrekpunt:

In de Omgevingsvisie hanteren we als richtpunt 2040. Feitelijk is dit een scharnierpunt binnen een variabele horizon. Afhankelijk van het doel of de concreetheid van de opgave zal de planhorizon variëren tussen 2030 en 2050.

Vertrekpunt:

We maken een Omgevingsvisie die toegankelijk is, eenvoudig raadpleegbaar, begrijpelijk geschreven en voorzien van veel informatie en overzichtelijk beeld- en kaartmateriaal.

Vertrekpunt:

Het abstractieniveau van de Omgevingsvisie is variabel en afhankelijk van het doel en de daaruit voortvloeiende opgaven. Soms zal een op uitvoering gericht programma nodig zijn. De Omgevingsvisie stelt daarvoor dan heldere kaders.

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie zal in principe eenmaal in de 4 jaar worden geactualiseerd, in het jaar nadat een nieuw collegeprogramma is tot stand gekomen, aansluitend aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Vertrekpunt:

In de Omgevingsvisie zal de grondslag worden gelegd voor het verhaal van een financiële bijdrage op degene die een locatie tot ontwikkeling wil brengen, binnen de grenzen die de Omgevingswet daarvoor stelt.

Vertrekpunt:

We stellen onszelf tot doel om, na een zorgvuldige voorbereiding, de Omgevingsvisie definitief vast te stellen in het voorjaar van 2022.

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie komt tot stand binnen de projectstructuur die geldt voor de hele implementatie van de Omgevingswet.

Vertrekpunt:

Als financieel kader voor het opstellen van de Omgevingsvisie hanteren we het besluit zoals dat in het Koersdocument Implementatie Omgevingswet is genomen.

2 Inleiding en leeswijzer

Kader voor de Omgevingsvisie

Voor u ligt de Notitie Vertrekpunten Omgevingsvisie. Deze notitie vormt het startpunt voor het maken van een nieuwe Omgevingsvisie voor de gemeente Bunschoten. Het is tevens één van de kaderdocumenten waarmee we ons in Bunschoten voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet. Het andere kaderdocument is het Koersdocument Implementatie Omgevingswet, waarin we ons richten op onze manier van werken binnen het nieuwe stelsel van de Omgevingswet. Het Koersdocument is op 28 mei 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.

In deze Notitie Vertrekpunten formuleren we de randvoorwaarden waarbinnen we de nieuwe Omgevingsvisie willen opstellen. Hoe gaan we bijvoorbeeld om met de positie van het huidige beleid? Wat leren we van ons beleid zoals we dat de afgelopen jaren hebben gevoerd? Welke onderwerpen willen we in de Omgevingsvisie in elk geval aan de orde laten komen? Op welke manier gaan we de samenleving betrekken bij het maken van een nieuwe integrale visie op de toekomst van onze mooie gemeente Bunschoten (participatie). En wat is de rol en betrokkenheid van onze partners in de regio en in de keten? Op deze en andere vragen formuleren we in deze Notitie Vertrekpunten antwoorden die ons helpen in het verdere proces.

Na een inleiding over het instrument Omgevingsvisie, schetsen we in Hoofdstuk 3 het waarom van deze notitie. Wat is het doel ervan? Waarom schrijven we deze notitie? Daarna beschrijven we in hoofdstuk 4 de resultaten en aanbevelingen van een uitgevoerde beleidsevaluatie. We hebben teruggekeken naar ons beleid van de afgelopen jaren: voeren we uit wat we ons hebben voorgenomen? Wat is er goed gegaan, wat blijkt beter te kunnen?

Na het hoofdstuk over de beleidsevaluatie gaan we in op het Koersdocument. Dat document bevat richtinggevende keuzes voor de manier van werken binnen de gemeente Bunschoten. In Hoofdstuk 5 beschrijven we welke uitgangspunten uit het Koersdocument relevant zijn voor de te maken Omgevingsvisie.

In Hoofdstuk 6 leggen we de inhoudelijke basis voor de Omgevingsvisie. We leggen daarin vast waar de gemeente Bunschoten “van wil zijn” en wat we met de Omgevingsvisie willen bereiken. Ook benoemen we de (integrale) doelen en thema’s die in de Omgevingsvisie in elk geval een plaats moeten krijgen. Leidraad daarbij is de top 12 van kwaliteiten en aandachtspunten zoals deze is geformuleerd in het Inventarisatiedocument.

Participatie

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie is participatie verplicht. Daarover moet aan het einde van het totstandkomingsproces ook verantwoording worden afgelegd. In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de vraag hoe de samenleving betrokken wordt bij het opstellen van de visie. De gemeente is vrij om dat “hoe” zelf te bepalen. Welke rol heeft de samenleving bij de totstandkoming van de visie en welke vormen van participatie zijn daarbij passend in Bunschoten?

Bestuurlijke omgeving

Bij het bepalen en realiseren van onze doelen en ambities, zijn we afhankelijk van de provinciale en regionale context. Een deel van de opgaven waar Bunschoten voor staat en die een plek zullen krijgen in de omgevingsvisie, bijvoorbeeld de energietransitie, wordt opgepakt in regionaal- of provinciaal verband. Bij het maken van beleidskeuzes zal soms ook beleid van andere overheden, zoals provincie of waterschap, in acht te genomen moeten worden. Daarnaast zal wellicht ook afstemming nodig zijn met buurgemeenten. Hoofdstuk 8 doet een verkenning naar deze context en de gevolgen die dat heeft voor de op te stellen Omgevingsvisie. Ook gaat het in op de manier waarop deze stakeholders betrokken worden in het

proces. Waar nodig krijgt ook de betrokkenheid van ketenpartners een plek in dit hoofdstuk. Denk bijvoorbeeld aan de RUD, de Veiligheidsregio of de GGD.

De aanpak

De concrete aanpak om uiteindelijk te komen tot die nieuwe Omgevingsvisie voor Bunschoten beschrijven we in hoofdstuk 9. We gaan in dat hoofdstuk in op de betrokkenheid van raad en college, op de planhorizon, op het soort Omgevingsvisie dat we willen, op de vraag hoeveel geld de visie mag/moet kosten, we nemen daarin een planning op en we beschrijven de risico's met de beheersmaatregelen. Ook het team dat vanuit de gemeente dit proces gaat coördineren en begeleiden beschrijven we in dit hoofdstuk.

De structuur van het document is om na enkele inleidingen of toelichtende opmerkingen, steeds één of meer concrete vertrekpunten te formeren. In totaal zijn er in de notitie op die manier 23 vertrekpunten geformuleerd die samen de basis leggen onder de toekomstige Omgevingsvisie.

3 De Omgevingsvisie en de Notitie Vertrekpunten

3.1 Wat is een Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is het instrument dat aan de andere instrumenten (zoals het Omgevingsprogramma of het Omgevingsplan) van de Omgevingswet vooraf gaat. De grondslag voor de uitwerking in de andere instrumenten ligt in de Omgevingsvisie. In eventueel uit de Omgevingswet voortvloeiende programma's, in het Omgevingsplan en bij de beoordeling van initiatieven, wordt steeds teruggegrepen op de uitgangspunten, doelen en opgaves die in de Omgevingsvisie zijn vastgelegd.

In art. 3.2 van de Omgevingswet is omschreven wat er in de Omgevingsvisie moet worden opgenomen. Dit betreft **een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied en de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid**. Hierin is ook het motto van de Omgevingswet terug te vinden: *“ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit.”* Ook kan specifiek worden gewezen op het woordje “integraal”. Het beleid in de fysieke leefomgeving behoort integraal te zijn. Daarmee wordt bedoeld dat het geheel van de fysieke leefomgeving in zijn onderlinge samenhang wordt gezien en de belangen in dat licht worden afgewogen.

Een aanvullende eis in de wet is dat in de Omgevingsvisie rekening wordt gehouden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt (art. 3.3. Ow). Deze beginselen hebben een relatie met de zorgplicht die in de Omgevingswet is opgenomen en die op iedereen rust.¹

¹ Zie over thema's als integraliteit en zorgplicht, de bijlage bij het Koersdocument.

De gemeenteraad stelt een gemeentelijke Omgevingsvisie vast. Het ontwerp van de visie wordt gedurende 6 weken ter inzage gelegd, waarbij een ieder de gelegenheid heeft zienswijzen in te dienen (via art. 16.26 Ow). Bij het besluit tot vaststelling van de Omgevingsvisie moet de gemeenteraad aangeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken bij de voorbereiding en wat de resultaten daarvan zijn (art. 10.7 Omgevingsbesluit). Meer eisen stelt de wet niet waar het betreft de participatie bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. De gemeenteraad heeft hierin veel vrijheid.

Vaak heeft men de neiging de Omgevingsvisie te zien als een structuurvisie nieuwe stijl. De Omgevingsvisie is echter veel meer dan dat. De structuurvisie gaat vooral over de vertaling van ambities naar de ordening van de ruimte. De Omgevingsvisie is veel breder en heeft betrekking op het geheel van de fysieke leefomgeving. Dus bijvoorbeeld ook over de bodem en de lucht. Bovendien moet de Omgevingsvisie aandacht besteden aan de lokale vertaling van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet, te weten **duurzaamheid, milieu, gezondheid, veiligheid en natuur**.

Ook vormt de Omgevingsvisie de beleidsmatige grondslag voor de uitnodigingsplanologie die in het nieuwe stelsel is verankerd. De visie geeft aan welke ontwikkelingen wenselijk en niet wenselijk zijn. Ook gaat ze in op de vraag waar de gemeente de komende jaren zelf in gaat investeren en waar de samenwerking zal worden gezocht. De Omgevingsvisie nodigt de samenleving uit tot het nemen van initiatief en inspireert om deel te nemen aan de realisatie van de ambities, doelen en vraagstukken die in de Omgevingsvisie een plaats hebben gevonden. Daarmee legt het ook een deel van de verantwoordelijkheid voor de inrichting van de fysieke leefomgeving bij de samenleving. Op die manier legt de Omgevingsvisie de inhoudelijke grondslag voor de nieuwe manier van werken, voor het werken in de geest van de Omgevingswet.

Het spreekt eigenlijk wel voor zich dat ook het proces om te komen tot die nieuwe Omgevingsvisie al de nieuwe manier van werken, de geest van de Omgevingswet, behoort te ademen. Daarin wil deze Notitie Vertrekpunten de juiste toon voor de toekomst zetten.²

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie bevat een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied en de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

3.2 Waaronder deze notitie

Waarom is het nodig om eerst de uitgangspunten voor een nieuwe Omgevingsvisie te formuleren. Waarom starten we niet direct met het schrijven van een nieuwe Omgevingsvisie. Kort gezegd is het antwoord dat we eerst moeten bepalen wat we willen, voordat we een nieuwe Omgevingsvisie kunnen maken. In dat verband kunnen vier doelen worden onderscheiden die we met deze notitie nastreven:

1. Het is het kader en de bestuurlijke opdracht voor het opstellen van de Omgevingsvisie, vast te stellen door college en gemeenteraad.
2. Het is een plan van aanpak, waarin wordt beschreven welke onderdelen in ieder geval een plek moeten krijgen in de Omgevingsvisie; wat we gaan doen (en wat niet), wanneer, waarmee, met wie, etc. Niet als blauwdruk, maar wel als vertrekpunt dat houvast biedt voor het proces.
3. Het is de vraagstelling en de basis voor de opdracht aan de opstellers van de visie; zij weten op basis van de Notitie Vertrekpunten welk product er van hen wordt verwacht.

² Meer informatie over het instrument Omgevingsvisie en de achtergronden ervan is te vinden in het Inventarisatiedocument.

4. Het is de basis voor het informeren van de samenleving en het betrekken van iedereen die we een rol bij de totstandkoming van de visie willen of moeten geven.

De gemeenteraad van Bunschoten stelt deze Notitie Vertrekpunten vast. Daarmee vervult de gemeenteraad haar kaderstellende rol. Langs de vastgestelde procesmatige en inhoudelijke kaders wordt vervolgens vorm en inhoud aan de nieuwe Omgevingsvisie gegeven.

Uiteindelijk moeten de hierna beschreven vertrekpunten ertoe leiden dat we met de nieuwe Omgevingsvisie de volgende doelen realiseren:

- vanuit het gekozen en beschreven toekomstperspectief voor Bunschoten, richting geven aan de ontwikkeling van de leefomgeving;
- een kader scheppen waarmee we antwoord kunnen geven en kunnen inspelen op de initiatieven, vraagstukken en ontwikkelingen die zich aandienen, passend bij de identiteit van Bunschoten;
- het vertrekpunt formuleren voor de rol en inzet van de gemeente in de leefomgeving;
- het bieden van een kader voor de andere instrumenten, in het bijzonder de Omgevingsprogramma's en het Omgevingsplan.

Vertrekpunt:

De Notitie Vertrekpunten bevat het inhoudelijke en procesmatige kader voor het opstellen van de Omgevingsvisie. Het bevat tevens de aanpak op hoofdlijnen en is de basis voor het betrekken van de samenleving bij de totstandkoming ervan.

4 Beleidsevaluatie

4.1 Inleiding

Voordat we een Omgevingsvisie gaan opstellen willen we terug kijken op het beleid van de afgelopen jaren. Doen we wat we ons hebben voorgenomen? Wat zorgt ervoor dat we succesvol zijn? Wat is de oorzaak als we minder succesvol waren en wat kunnen we daarvan leren met het oog op de te maken Omgevingsvisie. Daarover gaat dit hoofdstuk.

4.2 Bestaand beleid

Het bestaand beleid bevat twee componenten die tot keuzes leiden:

Sectorale uitgangspunten

De focus van sectorale beleidsnota's is vaak nog gericht is op de realisatie van de doelstellingen van alleen het betreffende beleidsveld. Soms wordt er al wel integraal gewerkt. Dit vraagt om verdere ontwikkeling. De Omgevingsvisie biedt de kans om de sectorale belangen beter onderling af te wegen en met elkaar te verbinden. Diverse onderdelen van huidige beleidsdocumenten kunnen dan ook opgaan in de instrumenten van de nieuwe wet: de Omgevingsvisie, de Omgevingsprogramma's en het Omgevingsplan. Een keuze die gemaakt moet worden is welke leidende principes uit de sectorale beleidsplannen worden meegenomen en welke niet en welke onderdelen in welk instrument een plaats krijgen.

Ruimtelijke uitgangspunten

Inmiddels al langere tijd geleden zijn ruimtelijke uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling van Bunschoten op een rij gezet. De Toekomstvisie Bunschoten 2015 dateert uit 2001. Deze is later (in 2009), samen met het bijbehorende uitvoeringsprogramma 2005 – 2015, aangemerkt als structuurvisie. Een structuurvisie was tot op heden ook het gebruikelijke document om de hoofdlijnen van de gewenste ruimtelijke ontwikkeling vast te leggen. De Toekomstvisie uit 2001 is grotendeels gerealiseerd en niet

NB. Het bestaande beleid is niet het enige relevante vertrekpunt voor de nieuwe Omgevingsvisie. In het Koersdocument maken we ook een aantal belangrijke keuze over onze manier van werken in het licht van de Omgevingswet. Deze keuzes moeten vertaald worden naar de instrumenten. Dat begint in de Omgevingsvisie. Zie hierover Hoofdstuk 6.

Verder moet de nieuwe Omgevingsvisie recht doen aan het maatschappelijk doel van de Omgevingswet. Dit maatschappelijk doel is vastgelegd in art. 1.3 van de wet:

“Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu gericht op het in onderlinge samenhang:

a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en

b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.”

meer actueel. Een samenhangend ruimtelijk uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling is daarmee in Bunschoten feitelijk niet meer voorhanden. Dat betekent dat in de nieuwe Omgevingsvisie ook de gewenste ontwikkelrichting voor het ruimtelijk beleid moet worden opgenomen. De vraag daarbij is welke ruimtelijke (kaders voor) ontwikkelingen we zien als gegeven (bijvoorbeeld de ontwikkeling van Rengerswetering) en waarin we nieuwe afwegingen willen of moeten maken. Die vraag zal in de Omgevingsvisie beantwoordt moeten worden.

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie moet recht doen aan het maatschappelijk doel van de Omgevingswet

Overige uitgangspunten

In 2013 is vastgesteld de Toekomstvisie 2025. In 6 thema's wordt de samenleving beschreven die we in Bunschoten willen zijn in 2025. Die 6 thema's zijn:

- Economie en citymarketing
- Jeugd en gezin, onderwijs, cultuur en sport
- Werk, inkomen en maatschappelijke ondersteuning
- Wonen en leefbaarheid
- Buitengebied
- Bestuur.

Hoewel ook deze Toekomstvisie alweer 7 jaar oud is, zijn de genoemde thema's vaak nog actueel. Voor zover dat het geval is, nemen we dat mee in de nieuwe Omgevingsvisie. In paragraaf 4.3 gaan we daar dieper op in. Anderzijds is de Toekomstvisie toegesneden op de decentralisatie sociaal domein die destijds aanstaande was en met die bril "ingekleurd". Bovendien is kenmerkend aan de Toekomstvisie dat het nu juist geen ruimtelijke document is. Zo ontbreekt kaartmateriaal waarin de ontwikkelrichtingen concreet zijn verbeeld. Dat laatste moet wel een onderdeel zijn van de Omgevingsvisie.

4.3. De beleidsevaluatie

Het is belangrijk om het beleid van de afgelopen jaren te evalueren. Wat kunnen we daarvan leren. Om dit in beeld te brengen hebben we binnen de organisatie ons beleid van de afgelopen jaren geëvalueerd. Dat hebben we op hoofdlijnen gedaan op 9 beleidsdocumenten van de afgelopen jaren. Die documenten zijn:

- De Structuurvisie Bunschoten (2009)
- Bestemmingsplan Buitengebied (2017)
- Notitie Integrale Handhaving 2017-2020
- Nota Erfgoedbeleid (2008)
- Woonvisie 2016-2021
- Toekomstvisie 2025
- Spelenbeleid gemeente Bunschoten 2011-2021
- Bomenbeleid gemeente Bunschoten 2018-2023
- Milieuprogramma 2015-2019

In de evaluatie zijn de volgende aspecten onderzocht:

- de mate waarin de gestelde doelen worden gerealiseerd;
- in hoeverre er al integraal wordt gewerkt;
- of en welke participatie bij de totstandkoming heeft plaatsgevonden;
- of en in hoeverre de vastgestelde planning is gehaald bij de uitvoering;
- of er een evaluatie van het beleidsplan heeft plaatsgevonden.

Vervolgens werd op basis van bovenstaande aspecten vastgesteld:

- Wat gaat goed?
- Wat kan beter en tot welke aanbevelingen voor de toekomst leidt dat?

De voor dit document meest relevante aanbevelingen die uit de evaluatie voortvloeien zijn hierna weergegeven. Die aanbevelingen kunnen worden gezien als de kritische succesfactoren voor het bereiken van onze doelen. De totale beleidsevaluatie is als bijlage 1 aan deze Notitie gehecht.

Aanbevelingen:

Doelstellingen:

- Maak keuzes in het aantal doelen, formuleer deze eenduidig en houdt het realistisch in relatie tot wat concreet haalbaar is (bijvoorbeeld gelet op beschikbare personele capaciteit).
- Sta ook stil bij de overige randvoorwaarden die nodig zijn om het plan uit te voeren, zoals voldoende financiën en een goede planning.
- Check beleidsplannen vooraf op (technische) haalbaarheid en uitvoerbaarheid.
- Zorg daarnaast voor een goede interne projectsturing, met vooraf een duidelijke bestuurs- en/ of projectopdracht, waarin ook de randvoorwaarden worden meegenomen.
- Veranker draagvlak en prioriteit binnen de organisatie en bij het bestuur. Dit is essentieel voor het behalen van de doelstellingen uit het beleidsplan.
- Maak beleid (en doelstellingen) dat aansluit bij de behoefte van inwoners. Die behoefte moet dus bekend zijn.
- Kijk kritisch naar de doorlooptijd van de beleidsplannen. Het kan zijn dat door de snel veranderende samenleving sommige beleidsdoelen snel achterhaald zijn.
- Wees bewust van externe factoren die van invloed kunnen zijn.

Integraliteit:

- Bewaak de verankering van overkoepelende plannen, zoals het Coalitieakkoord en de Toekomstvisie, in beleidsplannen. Dit geldt straks ook voor de Omgevingsvisie.
- Houdt bij het opstellen van een beleidsplan ook scherp of alle externe partijen zijn betrokken.

Participatie:

- Geef prioriteit aan het onderwerp participatie en maak afspraken over de inzet van participatie: wanneer wel en wanneer geen participatieproces?
- Richt voor het opstellen van ieder beleidsplan waar stakeholders een rol hebben een participatietraject in en betrek stakeholders vroegtijdig bij het opstellen van dit plan, zodat zij invloed hebben op de inhoud.
- Houdt de wisselwerking tussen raad, college en organisatie hierin vast door helderheid te schetsen over wat ieders rol is in het participatieproces en elkaar vroegtijdig te betrekken.
- Maak vooraf duidelijk aan de stakeholders wat er met hun input gebeurt en koppel terug wat er daadwerkelijk mee is gebeurd.

Planning:

- Maak bij ieder beleidsplan een planning die overzichtelijk weergeeft welk project wanneer wordt opgepakt.
- Voorzie elke (geplande) actie van benodigd (structureel) budget en formatie, waarbij het beschikbare budget aansluit bij de ambities van de raad en het uitvoeringsprogramma.
- Houdt ruimte/ zorg voor meer flexibiliteit in het uitvoeringsprogramma om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen en vragen vanuit de samenleving. De uitdaging is om hier een balans in te vinden.
- Zorg voor goede monitoring, zodat de voortgang van de uitvoering van beleidsplannen inzichtelijk te volgen zijn en tijdig bijgestuurd kunnen worden.

Evaluatie:

- Maak het evalueren van beleidsplannen nog meer een vast onderdeel bij het afsluiten van het beleidsplan of bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan. Op deze manier kan lering worden getrokken en kunnen openstaande, nog actuele doelstellingen, worden meegenomen in het volgende plan.

Vertrekpunt:

We verankeren de aanbevelingen vanuit de beleidsevaluatie in onze werkprocessen en in de aanpak van de Omgevingsvisie.

Toekomstvisie 2025

Bovenstaande aspecten hebben betrekking op het proces van de totstandkoming en uitvoering van beleid. Ook op inhoudelijk gebied komen uit de evaluatie aspecten naar voren die de aandacht verdienen bij de totstandkoming van de nieuwe Omgevingsvisie. Dit betreft in het bijzonder de Toekomstvisie 2025. Als nog altijd relevant voor de Omgevingsvisie worden de volgende punten gezien.

Economie en Citymarketing

- Inzetten op de verbinding tussen het (voortgezet) onderwijs en het bedrijfsleven.
- Samenwerking tussen bedrijven stimuleren om zo te kunnen blijven voldoen aan de veranderende klantvraag.
- Zorgen dat er een aantrekkelijk beeld van de gemeente ontstaat op het gebied van werken en ondernemen en om hoogopgeleiden aan te trekken.

Cultuur

- Cultuurparticipatie bevorderen, evenals de samenwerking tussen alle partijen op het gebied van cultuur;

- Cultuurhistorische waarden in de openbare ruimte beschermen, verankeren en publiekelijk ontsluiten.

Wonen en leefbaarheid

- Beweging in het woningbestand vergroten door beter in te spelen op ontwikkelingen als individualisering, het langer thuis blijven wonen van ouderen en de toenemende vraag naar huisvesting voor mensen met een zorgbehoefte;
- Duurzaamheid ook bij huizenbezitters stimuleren;
- Ons inzetten voor de veiligheid van onze scholieren en andere (kwetsbare) weggebruikers;

Buitengebied. Natuur, landschap, water en recreatie

- Duurzaamheid bij agrariërs stimuleren;
- Agrariërs, net als ondernemers uit het bedrijfsleven, stimuleren mee te denken over de bijdrage die zij kunnen leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelen;
- De maakindustrie, waar ook voedselproductie onder valt, als het visitekaartje van onze gemeente blijven beschouwen.

We willen bij het opstellen van de Omgevingsvisie afwegen of en in hoeverre deze doelstellingen daarin worden meegenomen, gelet op de inzichten die we nu hebben. Met andere woorden, we nemen deze doelstellingen niet zonder meer over, maar betrekken ze bij het opstellen van de Omgevingsvisie.

Vertrekpunt:

De resterende relevante onderdelen uit de Toekomstvisie 2025 betrekken we bij het opstellen de nieuwe Omgevingsvisie.

4.4 Het collegeprogramma

Wat we hierboven hebben bespreken bij de beleidsevaluatie moet worden geplaatst in het licht van het huidige collegeprogramma. Dat programma betreft weliswaar de kortere termijn, namelijk tot maart 2022, maar legt wel accenten die voor het opstellen van de Omgevingsvisie van belang zijn.

In het collegeakkoord 2019 – 2022 met als titel “Nieuwe wegen, vaste waarden!” wordt ingezet op nieuwe vormen van burgerbetrokkenheid (“right to challenge” en raadplegend referendum). Belangrijke kernpunten zijn verder:

- Stimuleren ondernemerschap
- Verdere kwaliteitsversterking centrumgebied
- Verbeteren doorstromen en veiligheid verkeer
- Ruimte voor de fiets
- Ruimte voor innovatie
- Aandacht voor erfgoed
- Aanvullende zorgvoorzieningen
- Voldoende (betaalbare) huisvesting.

Deze kernpunten zullen worden betrokken bij het formuleren van de doelen voor de langere termijn, zoals die in de Omgevingsvisie een plek moeten krijgen.

Vertrekpunt:

De kernpunten van het collegeakkoord 2019 – 2022 worden betrokken bij het formuleren van de doelen voor de lange termijn.

³ De implementatie van de Omgevingswet in Bunschoten is gestart met een inventarisatiedocument. Daarin is het vertrekpunt voor de implementatie vastgelegd.

4.5 Beleid in ontwikkeling

Er is op dit moment ook beleid in ontwikkeling. In het derde spoor van het Inventarisatiedocument³ is dit in beeld gebracht. Gedurende het proces van totstandkoming van de Omgevingsvisie zullen we wegen hoe we de lopende agenda daarin inpassen. In het hoofdstuk waarin de aanpak wordt besproken, werken we dit verder uit.

Vertrekpunt:

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie zal het bestaande beleid worden meegewogen en de lopende agenda worden ingepast.

Waar staat Bunschoten nu? Eén van de sporen betrof het in beeld brengen van de lopende beleidsopgaven.

5 Richtinggevende keuzes

5.1 Vertaling Koersdocument

In het Koersdocument hebben we vastgelegd wat de ambities zijn van de gemeente Bunschoten met de Omgevingswet. Aan de hand van 6 thema's hebben we geformuleerd op welke wijze Bunschoten inhoud wil geven aan het nieuwe stelsel, waar het betreft de "manier van werken".

Die 6 thema's zijn:

- De geest van de Omgevingswet in Bunschoten
- Integraliteit
- Samenleving
- Regels
- Flexibiliteit
- Bunschoten in de Regio.

De geformuleerde ambities, samengevat op de volgende twee pagina's, geven richting aan het proces voor de totstandkoming van de nieuwe Omgevingsvisie en voor de inhoud ervan. Bij het opstellen van de visie zullen we steeds weer teruggrijpen op de ambities die in het Koersdocument zijn geformuleerd en zullen we onze keuzes daaraan ijkten.

Vertretpunt:

De ambities van Bunschoten, zoals vastgelegd in het Koersdocument Implementatie Omgevingswet, zijn richtinggevend bij het maken van de Omgevingsvisie.

In totaal zijn er 16 ambities geformuleerd op de zes verschillende thema's.

De geest van de Omgevingswet in Bunschoten

Integraliteit

Samenleving

Regels

Flexibiliteit

Bunschoten in de regio

Onze ambitie:

Bij onze manier van werken en het bepalen van onze opgaven gaat we uit van het "DNA van Bunschoten" zoals in dit Koersdocument beschreven.

Onze ambitie:

We zijn een lerende gemeente, die in voortdurende wisselwerking met de samenleving, steeds meer vanuit de samenhang van de fysieke leefomgeving denkt en werkt.

Onze ambitie:

We richten onze beleidsvorming en onze processen in op basis van de beleidscyclus.

Integraliteit

Onze ambitie:

We handelen transparant, vanuit een samenhangende benadering van de leefomgeving, waarbij (beleids)doelen centraal staan in onze afwegingen. Onze processen richten we daarop in.

Onze ambitie:

Onze dienstverlening is toegankelijk en nabij. We denken in mogelijkheden en wekken tijdig de juiste verwachtingen. We werken en communiceren zorgvuldig en transparant. We koesteren het basisvertrouwen tussen gemeente en samenleving.

Onze ambitie:

Daar waar dit echt meerwaarde blijkt te hebben ontwikkelen we geleidelijk toepasbare regels als onderdeel van onze (digitale) dienstverlening.

Onze ambitie:

We werken meer vanuit de behoefte van de samenleving. Daarom vinden we participatie belangrijk. Per traject bepalen we wat past. We zorgen dat de kaders voor initiatiefnemers én bewoners helder en navolgbaar zijn. Daarom letten we extra op de communicatie over het proces én de resultaten van een participatietraject.

Onze ambitie:

We gaan experimenteren met de "Omgevingstafel". Afhankelijk van de ervaringen bepalen we of en waar dit voor Bunschoten toegevoegde waarde heeft.

Onze ambitie:

Voor 1 januari 2022 stelt de gemeenteraad een Kadernotitie Participatie vast waarin de hoofdlijnen van het participatiebeleid in Bunschoten worden vastgelegd. Deze notitie gaat vergezeld van een Inspiratiegids Participatie, met voorbeelden, leidraden en ideeën voor participatie.

Regels

Onze ambitie:

We regelen niet meer dan nodig is. We staan open voor ruimere regels die meer toelaten, maar gaan het nu niet ineens helemaal anders doen. We kiezen zorgvuldig waar we kunnen ontdekken en leren van het stellen van minder regels en ruimere normen, op basis van de opgaven die voor een gebied of een thema zijn geformuleerd.

Onze ambitie:

We richten het proces van vooroverleg en afhandelen aanvraag zo in dat:

- 1 op eenvoudige aanvragen zo mogelijk ruim binnen de daarvoor geldende termijn wordt beslist;
- 2 op complexe aanvragen binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn wordt beslist.

Onze ambitie:

Het college informeert de raad vroegtijdig over een buitenplans initiatief betreffende grotere ontwikkelingen. Indien dit door raad en/of college als “controversieel” wordt aangemerkt, zal het college het initiatief voor advies of voor advies met instemming aan de raad voorleggen alvorens een omgevingsvergunning te verlenen.

Onze ambitie:

Voor 1 januari 2022 neemt de gemeenteraad een besluit waarin wordt vastgelegd in welke gevallen van “buitenplanse” initiatieven zij “advies met instemming” wil geven aan het college. Richtinggevend daarvoor is het huidige beleid ten aanzien van de lijst van zaken waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen nodig is.

Flexibiliteit

Onze ambitie:

Flexibiliteit is geen doel op zich. We nemen de tijd om geleidelijk te zoeken naar de bij Bunschoten passende juiste balans tussen “loslaten” en “vasthouden”.

Onze ambitie:

Flexibiliteit en maatwerk passen bij Bunschoten. We kiezen zorgvuldig waar we dit kunnen verruimen. We doen dat al lerend en in kleine stappen. We bewegen van “ja..., naar ja, mits...”. We stellen heldere kaders en nemen de tijd voor een goede beslissing.

Bunschoten in de regio

Onze ambitie:

Met het oog op het behouden van een zelfstandig Bunschoten en de eigen identiteit, zoeken we de samenwerking in de regio. Binnen regionale en provinciale randvoorwaarden, doen we dat daar waar dat nodig is om onze (strategische) doelen te realiseren. We zijn een betrouwbaar partner en beseffen dat afhankelijk zijn van een goede samenwerking. Raad en college zijn beiden in positie, gelet op de eigen rol en verantwoordelijkheid.

6 De agenda

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk leggen we de inhoudelijke basis voor de Omgevingsvisie. Waar willen we als Bunschoten “van zijn” en hoe speelt onze identiteit daarin een rol? Wat willen we eigenlijk met de Omgevingsvisie bereiken. Wanneer vinden we dat er sprake is van een document dat ons in de praktijk ook echt gaat helpen bij de verdere inrichting van onze mooie gemeente en het beschermen van de kwaliteiten die het beschermen waard zijn? Daarbij benoemen we ook de thema’s die in de Omgevingsvisie in ieder geval een plek moeten krijgen. Leidraad hierbij is de top 12 van kwaliteiten en aandachtspunten, zoals deze is geformuleerd in het Inventarisatiedocument. Deze top 12 is hiernaast weergegeven.

Uit de beleidsevaluatie komt naar voren dat de daar genoemde onderwerpen aansluiten op de hiernaast geformuleerde top 12. Ze zijn daarvan veelal een inkleuring en verbijzondering.

Deze opsomming is niet uitputtend. Het is heel goed mogelijk dat bij het opstellen van de visie nog andere onderwerpen aan het licht komen die een plaats in de Omgevingsvisie verdienen. Dit kan bijvoorbeeld voortkomen uit de inbreng die vanuit de samenleving wordt verkregen. Maar voorlopig gaan we uit van deze lijst.

Vertrekpunt:

De Top 12 van Kwaliteiten en Aandachtspunten uit het Inventarisatiedocument is leidraad bij de thema’s die in elk geval een plek in de nieuwe Omgevingsvisie moeten krijgen.

Kwaliteiten

1. Bewoners zijn trots op hun gemeente en in het algemeen tevreden
2. Economische veerkracht en innovatievermogen
3. Sterke lokale identiteit
4. Ondernemende gemeente met hoog arbeidsethos
5. Groot aanbod sportvoorzieningen met goede spreiding
6. Open landschap (polder en veenweidegebied)
7. Cultuurhistorie en erfgoed (o.a. stadsweide Bunschoten)
8. Sfeervol vissersdorp Spakenburg met karaktervolle museumhaven
9. Toekomst agrarische sector
10. Programmatische aanpak sociaal domein
11. Wandel- en fietspadennetwerk
12. Veiligheid rondom evenementen

Aandachtspunten

1. Verbeteren integrale afweging bij ontwikkelingen in het fysieke domein
2. Hinder bedrijvigheid nabij wonen (m.n. Zuidwenk)
3. Middelengebruik en preventief gezondheidsbeleid in relatie tot fysieke leefomgeving
4. Voldoende geschikte (betaalbare) woonruimte voor diverse doelgroepen
5. Gebrek aan uitgeefbaar bedrijventerrein
6. Afval, energie en duurzaamheid
7. Voldoende gekwalificeerde medewerkers bij bedrijven
8. Afwegen en benutten mogelijkheden recreatie en toerisme
9. Wateropgave: klimaatadaptatie, capaciteit riool en verhard oppervlak
10. Huisvesting en samenwerking basisonderwijs en speciaal onderwijs
11. Visie op sportaccommodaties (inclusief beheer en exploitatie)
12. Diverse mobiliteitsvragen

Het DNA van de gemeente Bunschoten:

De mensen in Bunschoten zijn gericht op doen, ondernemen, mouwen opstropen. De Bunschoter is ambitieus en competitief. Ze houden niet van moeilijk doen, zijn vastberaden; hebben een eigen mening en zijn direct. Het zijn echte doeners, ze zijn nuchter en willen snel aan de slag kunnen. Dat doen ze het liefst zelf. Vrijheid en zelfredzaamheid zijn een groot goed. Bewoners houden daarom graag de overheid op afstand. Er is een sterke sociale samenhang. Men is tolerant en kijkt om naar elkaar. Er is daarbij een groot "ons-kent-ons"-gehalte. Er zijn veel vrijwilligers; veel belangrijk werk in de samenleving wordt gedragen en gefinancierd vanuit de samenleving.

Bunschoters en Spakenburgers zijn trots op waar ze vandaan komen. Dat komt ook tot uiting in hoe de ruimte eruit moet zien: netjes, mooi en verzorgd. Ze leggen de lat hoog. Dat verwacht men ook van de gemeente. Men betaalt er immers belasting voor. Regels worden niet zomaar geaccepteerd, hoewel men wel steeds beter snapt dat je niet zomaar alles kunt doen: men zoekt de ruimte om het doel toch te bereiken. De gemeente is uniek in ligging, cultuur en in het christelijk karakter. Dat is iets dat de mensen hier graag vasthouden en uitdragen. Zondag is in de gemeente Bunschoten rustdag. De winkels zijn dan gesloten en ook de meeste horeca is dicht.

Bron: Koersdocument

5.1 Identiteit

Om de inhoudelijke agenda goed te kunnen bepalen en daarbinnen ook de juiste prioriteiten te kunnen stellen, is het belangrijk om te bepalen wat voor soort gemeente je wil zijn. Richtinggevend daarvoor zijn niet alleen de eerder genoemde ambities, maar voor de Omgevingsvisie meer nog de identiteit van de gemeente Bunschoten.

In het proces om te komen tot het Koersdocument is die identiteit besproken. Dat heeft geleid tot een omschrijving van de identiteit van de gemeente Bunschoten in het Koersdocument, zoals hiernaast beschreven.

Uit deze beschrijving kunnen meerdere kernwoorden worden onderstreept die richtinggevend zijn voor de inhoudelijke agenda van de Omgevingsvisie. De belangrijkste daarvan zijn de volgende:

- Doen
- Ondernemend
- Zelfredzaam
- Sociale samenhang
- Verzorgd
- Uniek in ligging, cultuur en christelijk karakter

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie willen we vertrekken vanuit de hier beschreven identiteit. We gaan na of de samenleving zich hierin herkent. Dit kan tot bijstelling van de beschrijving leiden.

Vertrekpunt:

Het DNA van de gemeente Bunschoten, zoals beschreven in het Koersdocument, is uitgangspunt voor het maken van de Omgevingsvisie. We gaan na of de samenleving zich hierin herkent.

6.2 Agendering in samenhang

Het is heel belangrijk om te beseffen dat bovenstaande thema's en uitgangspunten niet meer afzonderlijk bekeken moet worden, maar steeds vanuit de samenhang met het geheel van de fysieke leefomgeving! De invulling van die aspecten moet bovendien bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet.⁴ En ook ligt in veel aspecten een relatie met het sociale domein en de doelstellingen daarvan.

De genoemde thema's, kwaliteiten en aandachtspunten, zullen moeten worden verbonden met trends en ontwikkelingen die zich in de maatschappij als geheel aandienen. Zoals de demografische ontwikkelingen, mobiliteit, de digitalisering, de ontwikkeling van de netwerksamenleving, en de transitieopgave vanwege klimaat en energie.

Tevens moet de verbinding worden gelegd met de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet: duurzaamheid, veiligheid, natuur, gezondheid en milieu. En via die maatschappelijke doelen blijkt ook de verbinding met het sociaal domein. En daarmee wordt tevens zichtbaar dat de Omgevingswet echt beoogd een integrale benadering van de leefomgeving als geheel te bewerkstelligen.

Vertrekpunt:

We benadrukken voortdurend het belang van een samenhangende benadering van de leefomgeving, waarbij (beleids)doelen centraal staan in onze afwegingen.

6.3 Focus

De genoemde aspecten van de fysieke leefomgeving, de verbinding ervan met bredere maatschappelijke trends en ontwikkelingen, alsmede de verbinding met de maatschappelijke doelen van de wet, levert een groot aantal doelen, ambities en vraagstukken op. En ook al brengen we de

samenleving zelf meer in positie, het zal onmogelijk zijn al die opgaven (tegelijktijd) aan te pakken. Bovendien is de capaciteit aan mensen en middelen beperkt. Daarom zal het nodig zijn om prioriteiten te stellen, om de focus te leggen op wat we zien als de belangrijkste opgaven.

Vertrekpunt:

In de Omgevingsvisie brengen we de doelen en opgaven breed in beeld. Van daaruit zullen we prioriteiten stellen en de focus richten op de belangrijkste opgaven.

6.4 Milieueffectrapportage

De kans is reëel dat bij deze Omgevingsvisie een milieueffectrapportage moet worden opgesteld (m.e.r.), of een m.e.r.-beoordeling. Dat is afhankelijk van de omvang van de inhoudelijke ambities en de te formuleren ontwikkelrichting(en). Een m.e.r. kan ook behulpzaam zijn bij het maken van een goede integrale afweging. We zullen in de loop van het proces vaststellen of een milieueffectrapportage, dan wel een m.e.r.-beoordeling nodig of wenselijk is. Zie hierover ook hoofdstuk 10, over de aanpak.

*Een **Milieueffectrapportage** (m.e.r.) brengt de milieugevolgen van voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen in beeld en weegt mogelijke alternatieven uit een oogpunt van milieubelang tegen elkaar af. De grondslag voor de m.e.r. is gelegd in de Wet Milieubeheer.*

Een milieueffectrapportage is verplicht bij een plan als:

- *het plan kaders stelt voor activiteiten in het plangebied waarvoor volgens de Wet milieubeheer een project-m.e.r. of een m.e.r.-beoordeling verplicht is,*
- *of als de ontwikkelingen binnen het plan mogelijk tot significante gevolgen leiden voor Natura 2000-gebieden .*

De vraag is dus of een Omgevingsvisie “kaders stelt voor activiteiten in het plangebied” van een bepaalde omvang. Hiervan is al vrij snel sprake.

⁴ Zie par. 3.2

7 Participatie

Participatie is een belangrijke pijler en een verplicht onderdeel vanuit de Omgevingswet. Artikel 10.7 van het Omgevingsbesluit bepaalt:

“Bij het vaststellen van een Omgevingsvisie wordt aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.”

Vroegtijdige participatie wordt vanuit de Omgevingswet gestimuleerd. Het is zelfs één van de kernpunten van het nieuwe stelsel. In dit hoofdstuk leest u hoe we hier in Bunschoten invulling aan willen geven met het oog op de Omgevingsvisie. Daarbij gaat het in dit hoofdstuk om de participatie met externe stakeholders.

7.1 Uitnodiging aan de samenleving

Met de komst van de Omgevingswet krijgt de gemeente meer ruimte om zelf beleid te bepalen. Om te komen tot een gedragen Omgevingsvisie wordt de samenleving actief betrokken bij de totstandkoming hiervan. Dit betreft inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en (bestuurders van) andere overheden (hierna: stakeholders). Tijdige en actieve betrokkenheid kan leiden tot betere plannen, meer draagvlak voor initiatieven én tot een vlottere besluitvorming.

7.2 Vraag aan de samenleving

Om te komen tot de Omgevingsvisie wordt een participatieproces opgestart waarbij de samenleving de volgende vraag meekrijgt:

Hoe zou de gemeente Bunschoten er in 2040 uit moeten zien?

Daarbij benaderen we deze vraag vanuit de integrale maatschappelijke doelen van de Omgevingswet, zoals beschreven in Hoofdstuk 4, op pagina 11.

Thema's die van daaruit vervolgens aan de orde komen, zijn in elk geval de thema's zoals die in het Inventarisatiedocument zijn benoemd:

1. Bodem en milieu
2. Gezonde leefomgeving
3. Natuur, landschap en landbouw
4. Omgevingskwaliteit
5. Wonen
6. Zorg en welzijn
7. Sport en recreatie
8. Bedrijvigheid en toerisme
9. Mobiliteit
10. Veilige leefomgeving
11. Water en klimaatadaptatie
12. Energie en duurzaamheid
13. Onderwijs
14. Cultuurhistorie en erfgoed

Het is goed mogelijk dat tijdens het participatieproces thema's aan bod komen die ook belangrijk blijken te zijn en die nog niet zijn genoemd.

Vanuit de genoemde 14 thema's is in het inventarisatiedocument dus al een top 12 van kwaliteiten en aandachtspunten geformuleerd. Deze zullen leidraad zijn in het participatieproces.

7.3 Participatieproces

Tijdens het participatieproces wordt de samenleving actief betrokken. Maar niet voordat door de raad de vraag aan de samenleving is geformuleerd en de kaders/uitgangspunten zijn meegegeven. Dat gebeurt door middel van deze Notitie Vertrekpunten. De participatie vindt in twee ronden plaats. Zie

hierover verder in hoofdstuk 10. Na elke participatieronde is de raad aan zet om keuzes te maken en uiteindelijk om de Omgevingsvisie vast te stellen.

Om een helder participatieproces op te starten, zijn de volgende processtappen geformuleerd (zie verder hoofdstuk 9 over de route naar de Omgevingsvisie):

Vorbereidingsfase (= Notitie Vertrekpunten):

1. Raad stelt de vraag vast.
Welke vraag stelt de raad aan de samenleving?
2. Raad stelt de uitgangspunten van het proces (kaders) vast.
Welke kaders geeft de raad mee?
3. Raad bepaalt budget.
De raad stelt het budget vast voor het opstellen van de Omgevingsvisie. Daarbinnen werken we uit wat we willen besteden aan participatie.

Uitwerkingsfase:

4. In beeld brengen belangen.
Doel: alle belangen aan tafel.
5. Stakeholdersanalyse.
In beeld brengen van de stakeholders.
6. Bepalen concrete vormen van participatie.
Zowel digitale als fysieke vormen.

Uitvoeringsfase:

7. Uitnodigen stakeholders.
Persoonlijk (via een brief) of open call (via de media).
8. Samenleving aan zet (in 2 participatierondes).
Organiseren en begeleiden van interactieve bijeenkomsten en het bieden van digitale mogelijkheden om te komen tot een gedragen Omgevingsvisie.
9. Uitkomsten meenemen in Omgevingsvisie.

Input van het participatieproces wordt meegenomen bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Er wordt verantwoording afgelegd van het verloop van het participatieproces en van de uitkomsten ervan.

Vaststellingsfase:

10. Ontwerp-Omgevingsvisie ter vaststelling naar de raad
Na het participatieproces stelt de raad de ontwerp-omgevingsvisie vast.
11. Start formele vaststellingsprocedure.
De ontwerp-omgevingsvisie wordt ter inzage gelegd.
12. Terugkoppeling aan stakeholders.
Stakeholders worden bedankt, geïnformeerd over de uitkomsten van de bespreking in de gemeenteraad en krijgen informatie over het vervolgproces. De input van de terugkoppeling wordt opgenomen in de nota zienswijzen.
13. Vaststellen en publiceren Omgevingsvisie.

7.4 Belangen en stakeholders

Doel van het proces is dat alle inwoners, bedrijven, maatschappelijke partners en andere overheden de mogelijkheid krijgen om te participeren en hun inbreng kunnen geven. Voordat in beeld wordt gebracht wie dit zijn, worden alle belangen in beeld gebracht om ervoor te zorgen dat het vraagstuk vanuit 360 graden perspectief wordt bekeken en dat dus alle belangen 'aan tafel' zitten. Per belang wordt gekeken wie daarvoor als vertegenwoordiger kan worden uitgenodigd.

Iedereen die een belang heeft, is een stakeholder. Door middel van een stakeholderanalyse worden de stakeholders in beeld gebracht. Stakeholders die bij ons bekend zijn, worden gericht uitgenodigd. Daarnaast wordt via de lokale (kabel)krant en media, maar ook via de website van de gemeente en de social media de uitnodiging gedaan, zodat een ieder zich kan aanmelden. Inwoners van alle leeftijden en ondernemers uit alle sectoren zijn van harte welkom. Op die manier hopen we een brede groep stakeholders te bereiken

en te bewegen om aan te geven wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van Bunschoten.

7.5 Participatieladder

Hoever de ruimte reikt die stakeholders krijgen om input te leveren op de Omgevingsvisie, kan worden bepaald met behulp van de participatieladder. Gekozen is voor de trede 'adviseren' (zie afbeelding), waarbij de gemeente de agenda samenstelt en de relevante data presenteert, waarna de stakeholders ruimte krijgen om hun behoeften kenbaar te maken, om ideeën en oplossingen aan te dragen voor de opgaven waar de gemeente voor staat, en om ambities te formuleren op de verschillende thema's. Het is daarnaast denkbaar dat de participatie soms het karakter krijgt van "coproductie".

Aan de inbreng wordt veel belang gehecht en deze zal worden meegenomen bij het opstellen van de Omgevingsvisie. De gemeenteraad blijft het beslissende orgaan om de Omgevingsvisie uiteindelijk vast te stellen en kan dus (beargumenteerd) afwijken van de ideeën en oplossingen die door de stakeholders zijn aangedragen.

Het is belangrijk om tijdens het participatieproces de verbinding te houden tussen raad, college en samenleving. Daarom zijn raads- en collegeleden van harte welkom om bij de verschillende bijeenkomsten aanwezig te zijn. Om de input zoveel mogelijk uit de samenleving te laten komen en dit niet te beïnvloeden en met het oog op ieders rol, worden zij uitgenodigd als toehoorder, niet als deelnemer.

7.6 Informeren samenleving

Voordat het participatieproces begint, wordt de samenleving geïnformeerd over de Omgevingswet en het opstellen van de Omgevingsvisie. Daarbij worden bijvoorbeeld de volgende vragen beantwoord. Wat is een Omgevingsvisie? Op welke manier raakt dit inwoners? Wat gaat er mogelijk voor hen veranderen? Belangrijk hierbij is om het onderwerp zo concreet mogelijk te maken, zodat inwoners goed weten wat de Omgevingsvisie inhoudt, wat dit voor hen persoonlijk betekent, welke ruimte zij hebben om hun visie te geven en welke (fysieke en digitale) mogelijkheden van participatie er zijn.

Voor het gericht uitnodigen van stakeholders voor een bepaalde vorm van participatie kan worden gekeken naar het type stakeholder. Is iemand een primaire stakeholder, die dicht bij het project staat of een rechtstreeks belang heeft? Dan kan deze expliciet worden uitgenodigd voor een themabijeenkomst. Is iemand een secundaire stakeholder, iemand die wel een belang heeft, maar beduidend verder van het project af staat, dan kan wellicht worden volstaan met het bieden van digitale mogelijkheden voor participatie.

Om de focus goed op het participatiemoment te leggen, willen we kiezen voor **een maand van de Omgevingsvisie**, waarin de activiteiten worden geconcentreerd.

7.7 Participatievormen

De participatievormen moeten ruimte bieden voor de inbreng van de verschillende stakeholders. Immers: Hoe meer participatie, hoe groter de betrokkenheid en het draagvlak. Vanwege de coronacrisis is het onzeker of en onder welke beperkingen stakeholders elkaar mogen ontmoeten de komende maanden. Mede daarom moet er ruimte zijn voor zowel fysieke als digitale ontmoeting. Hierbij heeft het elkaar fysiek ontmoeten de voorkeur.

Om het out-of-the-box-denken te stimuleren, kiezen we ervoor om buiten deze Notitie Vertrekpunten geen inhoudelijke kaders mee te geven aan de stakeholders voor de eerste ronde participatie. Wel zullen de in dit document benoemde doelen, kwaliteiten, aandachtspunten en thema's in elk geval aan de orde worden gesteld. Daarnaast worden relevante gegevens, trends en ontwikkelingen beschreven die van invloed zijn op elk onderwerp. De belangrijkste opgaven die op dit moment al aan de orde zijn, zullen eveneens worden geschetst.

Kick-off

De eerste ronde participatie willen we organiseren binnen het verband van de maand van de Omgevingswet. We beginnen deze ronde met een stevig neergezette kick-off om de aandacht van de samenleving op het onderwerp te vestigen. Daarbij staat de algemene vraag centraal hoe de gemeente Bunschoten er in 2040 uit zou moeten zien. Hoe we de kick-off precies vorm gaan geven werken we later uit.

Themabijeenkomsten

Vervolgens worden bijeenkomsten georganiseerd die gericht zijn rond een of meer concrete doelen of thema's. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen stakeholders onder leiding van een gespreksleider met elkaar in gesprek over de toekomst en ambities van de gemeente op één of meer van die doelen en/of thema's. Daarbij zullen we steeds in het oog houden en kenbaar maken dat uiteindelijk integrale afwegingen in samenhang gemaakt moeten worden, gerelateerd aan het maatschappelijk doel van de Omgevingswet. Deze fysieke bijeenkomsten kunnen worden ondersteund door, of gecombineerd met, digitale platforms.

Specifieke doelgroepen

We zullen ook bijeenkomsten organiseren die gericht zijn op specifieke doelgroepen, zoals scholen of ouderen.

Website Omgevingsvisie

Er wordt een aparte webpagina ingericht met onder andere een filmpje waarin uitleg wordt gegeven over de Omgevingswet in het algemeen en de Omgevingsvisie in het bijzonder. Via buttons kan worden doorgelinkt naar de verschillende onderdelen. Per onderdeel bestaat de mogelijkheid voor het achterlaten van een reactie (bijvoorbeeld via het contactformulier). Ook richten we mogelijk een discussieplatform in, waarin stakeholders met elkaar over een onderwerp in gesprek kunnen gaan. Er wordt een Q&A-pagina ingericht waar antwoord wordt gegeven op veel gestelde vragen over de Omgevingsvisie. Ook zal het mogelijk zijn om voor vragen of opmerkingen contact op te nemen met de gemeente.

Social Media

Daarnaast introduceren we de mogelijkheid om via social media te reageren op stellingen. Per thema zullen stellingen worden geponeerd waar op gereageerd kan worden.

Enquête

Tevens wordt een enquête opgesteld die ingevuld kan worden, zodat ook op deze manier duidelijk wordt hoe inwoners tegen bepaalde onderwerpen en / of vraagstukken aankijken. Deze enquête is digitaal te vinden op de speciaal daarvoor ingerichte webpagina, maar zou ook fysiek afgenomen kunnen worden in het centrum of publiek toegankelijke gebouwen. Bijvoorbeeld door mensen aan te spreken op straat. De mogelijkheid bestaat tot het opstellen van een algemene enquête. Het kan ook zijn dat er verschillende enquêtes komen, afgestemd op doelgroepen en/ of thema's. Ook dit werken we later uit.

Aansluiten bij bestaande netwerken

Voor het ophalen van informatie, sluiten we waar mogelijk aan bij lopende trajecten en bestaande participatienetwerken. Te denken valt aan het participatieproces met betrekking tot de Regionale Energie Strategie (RES), informatie uit het proces om te komen tot de Woonvisie, Waarstaatjegemeente.nl, etc.

Uitwerking in Participatie- en Communicatieplan

Hierboven hebben we de hoofdlijnen van het participatieproces geschetst. In een communicatie- en participatieplan wordt bovenstaande nader uitgewerkt en zal een keuze worden gemaakt uit de veelheid van mogelijke werkvormen.

De manier waarop in de uitvoeringsfase de 2^e ronde participatie zal worden ingevuld bepalen we na het bespreken en definitief maken van het Toekomstbeeld als resultante van de 1^e ronde. Zie hierover hoofdstuk 9.

Vertrekpunt:

We betrekken de samenleving bij het tot stand komen van de Omgevingsvisie, zowel fysiek als digitaal, rond de centrale vraag hoe Bunschoten-Spakenburg er in 2040 uit zou moeten zien. Het niveau van participeren is “adviseren” en bij uitzondering “coproductie.”

8 Bestuurlijke omgeving

8.1 Inleiding

De gemeente Bunschoten is een zelfstandige gemeente. Onze zelfstandigheid zien we als een kernwaarde waarvoor wij ons ten volle willen inzetten. Van daaruit zoeken we de samenwerking in de regio. Binnen regionale en provinciale randvoorwaarden, doen we dat daar waar dat nodig is om onze (strategische) doelen te realiseren. Zie hierover ook onze koers, zoals genoemd op pagina 19.

Daarnaast zijn we ons ervan bewust dat er een flink aantal opgaven en uitdagingen op ons af komen die grensoverschrijdend zijn en waarin we moeten samenwerken met onze omgeving in de regio en/of met de provincie om tot goede oplossingen te komen. De energietransitie is daarvan een voorbeeld.

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie hebben we te maken en houden we rekening met randvoorwaarden en (bestuurlijke) betrokkenheid van andere overheden, onze ketenpartners en de samenwerkingsverbanden waarin de gemeente participeert. Goede samenwerking, afstemming en verbinding is essentieel voor het opstellen van een realistische Omgevingsvisie.

In dit hoofdstuk is de bestuurlijke context te lezen waarin het opstellen van de Omgevingsvisie plaatsvindt, wie welke bevoegdheden heeft en wat dit voor de gemeente Bunschoten betekent.

8.2 Omgevingsvisies

De Omgevingswet verplicht gemeenten, provincies en het Rijk elk eigen omgevingsvisies op te stellen (artikel 3.1 Ow). Het Rijk maakt een nationale omgevingsvisie (NOVI), de provincie een provinciale omgevingsvisie (POVI) en de gemeente een gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI). Het Waterschap

is niet verplicht tot het opstellen van een Omgevingsvisie. Een aantal Waterschappen heeft dat overigens wel gedaan. Zo heeft Waterschap Vallei en Veluwe de Blauwe Omgevingsvisie (BOVI) opgesteld.

Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is in nauw overleg met IPO, VNG en de Unie van Waterschappen opgesteld, en met brede maatschappelijke betrokkenheid (inzet van overheden, burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen). Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 is in de NOVI de langetermijnvisie op de grote opgaven in de fysieke leefomgeving omschreven. De vier prioriteiten die hieruit naar voren komen, zijn:

- ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie
- duurzaam economisch groeipotentieel
- sterke en gezonde steden en regio's
- toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied

Provinciale Omgevingsvisie

De provincie Utrecht heeft via een interactief proces de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie (POVI) opgesteld. In deze visie staat hoe de provincie er in 2050 uit wil zien. De gemeente heeft in regioverband haar inbreng geleverd bij het opstellen van de POVI. Provinciale Staten hebben de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie op 17 maart 2020 vastgesteld. De terinzagelegging vindt na de zomer van 2020 plaats.

In de POVI zijn de ambities en beleidskeuzes opgenomen voor zeven prioritaire beleidsthema's:

- stad en land gezond
- klimaatbestendig en waterrobuust
- duurzame energie
- vitale steden en dorpen
- duurzaam, gezond en veilig bereikbaar
- levend landschap, erfgoed en cultuur

- toekomstbestendige natuur en landbouw

Blauwe Omgevingsvisie

Het Waterschap Vallei en Veluwe heeft een Omgevingsvisie opgesteld: de Blauwe Omgevingsvisie (BOVI). De BOVI is een visie voor 2050 waarin koers wordt gezet naar een duurzame en waterinclusieve leefomgeving. Met deze BOVI wil Waterschap Vallei en Veluwe medeoverheden helpen bij het opstellen van hun Omgevingsvisies. Vanuit de BOVI wordt gewerkt met vier thema's:

- Energietransitie
- Circulaire economie
- Klimaatverandering
- Waardevolle leefomgeving

De Unie van Waterschappen inspireert het Waterschap om met de gemeente over de Omgevingsvisie mee te denken. Water speelt een grote rol in de fysieke omgeving en kan een verbindende factor zijn in de Omgevingsvisie, aangezien water onlosmakelijk is verbonden aan grote opgaven als klimaatverandering, energietransitie en (water)veiligheid. Ook is water een drager voor omgevingskwaliteit, zoals natuur en recreatie.

8.3 Zelfbindend

De Omgevingsvisies zijn zelfbindend. Dit betekent dat alleen het bestuursorgaan dat de visie heeft opgesteld hieraan juridisch gebonden is en dat dus andere overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners niet juridisch aan deze Omgevingsvisie gebonden. Zij hoeven zich dus niet aan deze visie te houden. Wel is de gemeente in het licht van art. 2.2 van de Omgevingswet verplicht rekening te houden met de bevoegdheden van medeoverheden en dus ook met die van het Rijk, de provincie en het Waterschap. Dat betekent dat de gemeente bij besluitvorming moet motiveren dat en hoe zij rekening heeft gehouden met de Omgevingsvisies van medeoverheden, zeker wanneer het besluit daarvan afwijkt.

De Omgevingsvisie (GOVI) bindt dus alleen de gemeenteraad zelf bij de uitoefening van haar bevoegdheden. Net als nu het geval is bij de huidige structuurvisie. Zie echter ook hierna paragraaf 8.5 over instructieregels.

8.4 Relatie NOVI, POVI, BOVI en GOVI

Gemeenten, provincies, het Rijk en een aantal Waterschappen maken, zoals gezegd, ieder een 'eigen' Omgevingsvisie. Initiatieven en opgaven houden echter geen rekening met bestuurlijke grenzen. En besluiten binnen de ene gemeente of provincie kunnen gevolgen hebben voor andere gemeenten of provincies. Daarnaast kan het effectiever zijn om met afgestemd of gezamenlijk beleid te komen ten aanzien van bepaalde opgaven.

Gedurende het proces om te komen tot de Omgevingsvisie geven we ons daarom rekenschap van de inhoud van de NOVI, de POVI en de BOVI. Ook kijken we naar de Omgevingsvisies van omliggende gemeenten. We gaan met hen in gesprek op zoek naar raakvlakken en kansen die er voor onze gemeente(n) liggen en verkennen hoe we elkaar kunnen versterken.

De Omgevingswet biedt meer ruimte aan gemeenten om eigen afwegingen te maken. Dat heeft alleen nut, als de daaruit voortvloeiende opgaven ook haalbaar zijn. In sommige gevallen zal daarvoor de medewerking van andere bestuursorganen noodzakelijk zijn. Door elkaars ambities en opgaven te kennen en door verbindingen te leggen, versterk je elkaar om de visie te kunnen realiseren. Goede afstemming en samenwerking hierbij zijn essentieel. Op die manier ontstaat er een wisselwerking tussen de Omgevingsvisies van de verschillende overheden.

8.5 Instructieregels

Hoewel de gemeente dus niet gebonden is aan Omgevingsvisies die door andere bestuursorganen zijn opgesteld, worden er wel instructieregels meegegeven door het Rijk en de provincie. Instructieregels zijn bindende regels voor bestuursorganen over de uitvoering van taken of over de inhoud

van bepaalde te nemen besluiten ten aanzien van het gebruik van de instrumenten van de Omgevingswet. De instructieregels van het Rijk zijn vooral opgenomen in het **Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl)**. De instructieregels van de provincie staan in de **Omgevingsverordening**.

Instructieregels geven richting aan de inhoud en de regels van het Omgevingsplan dat de gemeente opstelt op basis van de Omgevingsvisie. Ze beperken de beleidsvrijheid van de gemeente voor het stellen van regels over bepaalde onderwerpen of activiteiten. Met de instructieregels borgen Rijk en provincie dat de onderwerpen die voor hen van belang zijn, goed in het Omgevingsplan worden opgenomen. Omdat het Omgevingsplan voortvloeit uit de Omgevingsvisie, dient al bij het opstellen daarvan rekening gehouden te worden met de instructieregels van het Rijk en de provincie.

De grondslag van de instructieregels van de provincie in de Omgevingsverordening, is gelegd in de POVI. De verordening vloeit uit de POVI voort, net zoals het lokale Omgevingsplan voortvloeit uit de Omgevingsvisie. Dat betekent dus dat indirect de inhoud van de POVI in feite dus wel degelijk bindend kan zijn.

Vertrekpunt:

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie houden we rekening met de inhoud van de Nationale Omgevingsvisie, de Provinciale Omgevingsvisie en de Blauwe Omgevingsvisie. We volgen de instructieregels in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving en de Omgevingsverordening.

8.6 Regionale samenwerking

In de Regio Amersfoort werken 9 gemeenten samen aan strategische en duurzame oplossingen voor regionale vraagstukken op de thema's Onderwijs & Arbeidsmarkt, Regioprofilering, Economische zaken & Toerisme, Ruimte & Wonen, Sociaal Domein, Verkeer & Vervoer.

Alle gemeenten in de regio zijn zelf verantwoordelijk voor het opstellen van de Omgevingsvisie. Er zijn daarover geen regionale afspraken gemaakt.

Wel is in de Regio Amersfoort de **Strategische Agenda 2022** opgesteld. Deze agenda verwoordt de missie, visie en strategie voor de regionale samenwerking tot 2022 en bevat veelal doelen die gericht zijn op de lange termijn. De agenda richt zich zowel op de leefomgeving als op het gebied van mens en samenleving. Daarnaast zijn door zogeheten Dialooggroepen voorstellen geformuleerd die op haalbaarheid en uitvoerbaarheid onderzocht zullen worden. De Strategische Agenda 2022 is een belangrijke bron voor het maken van de lokale Omgevingsvisie.

Ook langs andere weg kan is de gemeente soms gebonden aan in de regio op bepaalde thema's gemaakte afspraken. Bijvoorbeeld in het kader van Ruimte & Wonen, of voor de RES. Met andere woorden, de regionale samenwerking kadert onze lokale beleidsvrijheid soms al aanzienlijk in.

In de Strategische Agenda 2022 is afgesproken om een **Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort 2030-2040** op te gaan stellen. Hierin moeten alle onderwerpen die een ruimtelijke impact hebben integraal met elkaar worden verbonden. Dit Ontwikkelbeeld vormt het vervolg op de Regionale Ruimtelijke Visie van de Regio Amersfoort (RRV). Hierin zal ook de RES worden betrokken.

Momenteel stelt de provincie 'kaders' op voor de regionale programmering voor Wonen & Werken in overleg met alle gemeenten en regio's als onderdeel van de POVI. Hierin komen alle spelregels te staan over de regionale woningbouwprogrammering en de regionale programmering van bedrijventerreinen binnen de regio Amersfoort. Deze regionale programmering is verplicht en vormt daarmee een belangrijke basis voor het op te stellen Ontwikkelbeeld.

Het is de bedoeling de regioprogramma's voor Wonen & Werken vóór de vaststelling van de POVI vastgesteld te hebben. De opstelling van de

regioprogramma's is een samenspel tussen provincie, regio, gemeenten en stakeholders, waarbij de provincie (Provinciale Staten) zowel de kaders vaststellen, als uiteindelijk ook de regioprogramma's.

Om tot het Ontwikkelbeeld te komen wordt gestart met een integrale analyse en doorrekening tot 2040. Dit levert een "gebiedsfoto" voor 2030 en 2040 op (fase 1). Vervolgens worden de scenario's voor de ontwikkelbeelden (fase 2) beoordeeld op basis van een op te stellen beoordelingskader. Het gezamenlijke eindbeeld dient uiterlijk 1 maart 2021 te worden opgeleverd. Hierna vindt besluitvorming plaats in colleges, raden en staten (maart t/m mei 2021).

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie nemen we de kaders mee vanuit de Strategische Agenda 2022 en die welke door de provincie aan de regio zijn gegeven voor het opstellen van het Ontwikkelbeeld. Op deze manier blijven we bij het opstellen van de Omgevingsvisie binnen de ruimte die we hebben, met het oog op de ontwikkelingen in regio en provincie. Op die manier zorgen we er ook voor dat de inhoud van de Omgevingsvisie past binnen het beoordelingskader dat door de provincie wordt gesteld. De totstandkoming van het Ontwikkelbeeld en de Omgevingsvisie lopen deels gelijk op en kunnen elkaar daarmee over en weer beïnvloeden.

Vertrekpunt:

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie houden we rekening met regionale afspraken en de kaders die door de provincie zijn meegegeven voor het opstellen van het regionale Ontwikkelbeeld.

8.8 Ketensamenwerking

In de Omgevingsvisie staan doelen centraal op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid en veiligheid. Hier liggen opgaven waarbij wij door ketenpartners worden geadviseerd. Vaak ook voeren deze ketenpartners taken uit onder verantwoordelijkheid van de gemeente. De komst van de Omgevingswet betekent niet alleen een ingrijpende verandering voor de

gemeente, maar ook voor onze ketenpartners. Ketenpartners met wie wij op het gebied van de fysieke leefomgeving, gezondheid en veiligheid samenwerken, zijn:

- de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)
- de Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
- de Gemeente Gezondheidsdienst (GGD).

Het opstellen van de Omgevingsvisie vraagt om samenwerking met onze ketenpartners, zodat het beleid dat wij daarin vastleggen voor hen uitvoerbaar is en zij de dienstverlening kunnen leveren die wij van hen verwachten.

Rol ketenpartners

Wij zullen onze ketenpartners informeren over het feit dat we een Omgevingsvisie gaan opstellen. We zien onze ketenpartners niet als stakeholders die worden uitgenodigd voor het 'reguliere' participatieproces. Maar wij zien hen als gesprekspartners waarbij we toetsen/ hen advies vragen of het beleid dat de gemeente voornemens is vast te stellen voor hen uitvoerbaar is. Dit begint bij het vragen van een reactie op het Toekomstbeeld. Ook kan het zijn dat wij bij hen specifieke kennis inwinnen met het oog op het maken van de Omgevingsvisie. In het participatie- en communicatieplan werken we de betrokkenheid van onze ketenpartners uit.

Vertrekpunt:

Onze ketenpartners stellen we in de gelegenheid om aan te geven of het beleid dat wij van plan zijn op te nemen in de Omgevingsvisie voor hen uitvoerbaar is, met het oog op hun rol en verantwoordelijkheid. Wij betrekken hen bij het formuleren van ons beleid op terreinen als gezondheid en veiligheid.

9 De Route naar de Omgevingsvisie

Het laatste hoofdstuk van de Notitie Vertrekpunten bestaat uit een beschrijving van de aanpak. Hoe gaan we de Omgevingsvisie maken? Welke stappen worden daarin onderscheiden? Hoeveel tijd is er met het proces gemoeid en wat mag het kosten? Ook beschrijven we hier hoever we vooruit willen kijken en hoe we de verhouding tussen Omgevingsvisie en programma's zien. Allemaal vragen die in dit laatste hoofdstuk worden behandeld. Concreet zijn dit achtereenvolgens:

- 9.1 Het proces op hoofdlijnen
- 9.2 De planhorizon
- 9.3 Het soort Omgevingsvisie
- 9.4 De financiering
- 9.5 De planning
- 9.6 De coördinatie
- 9.7 De risico's.

9.1 Het proces op hoofdlijnen

In aansluiting op de bespreking van het participatieproces in Hoofdstuk 8, ziet de route naar de Omgevingsvisie er op hoofdlijnen als volgt uit:

Vorbereiding Omgevingsvisie (informele proces)

- Vaststellen Notitie Vertrekpunten Omgevingsvisie;
- Uitwerken aanpak Communicatie en Participatie;
- In beeld brengen van de "Staat van Bunschoten" (data, cijfers, trends, ontwikkelingen en knelpunten);
- Voorbereiden en uitvoeren 1^e ronde participatie;
- Verwerken uitkomsten 1^e ronde participatie;
- Opstellen Toekomstbeeld (en afwegingskader);
- Bespreken resultaten 1^e ronde participatie en Toekomstbeeld met de gemeenteraad;
- Vaststellen Toekomstbeeld;

- Bepalen of een m.e.r. (milieueffectrapportage) noodzakelijk is.
- *Eventueel bepalen aanpak en doorlopen m.e.r.-procedure.*
- *Eventueel herijken planning en afwegingskader vanwege m.e.r.-procedure.*
- Voorbereiden en uitvoeren 2^e ronde participatie (bespreken Toekomstbeeld met de samenleving);
- Verwerken uitkomsten 2^e ronde participatie;
- Opstellen Ontwerp-Omgevingsvisie (met behulp van afwegingskader);
- Bespreken Ontwerp-Omgevingsvisie (inclusief verantwoording participatie) met gemeenteraad.

Vaststellen Omgevingsvisie (formele proces)

- Vaststellen Ontwerp-Omgevingsvisie door de gemeenteraad
- Ter inzage leggen Ontwerp-Omgevingsvisie
- Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen
- Terugkoppelbijeenkomst(en) met de samenleving
- Opstellen reactienota
- Vaststellen Omgevingsvisie
- Publiceren Omgevingsvisie

De toelichting op deze stappen is te vinden in de paragraaf over de planning, paragraaf 9.5. Daarin wordt ook beschreven hoe gemeenteraad en college met elkaar samenwerken bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie en op welke wijze en welke momenten de gemeenteraad wordt betrokken.

9.2 De planhorizon

In de Omgevingsvisie wordt op hoofdlijnen beschreven hoe Bunschoten er in de toekomst uit zou moeten gaan zien. Het is een document voor de lange termijn. Maar, hoever willen we vooruit kijken? 10, 15, 20 of zelfs 30 jaar? De horizon is ook belangrijk voor het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Hoe dichterbij hoe concreter, hoe verder weg hoe abstracter.

Aansluitend aan de centrale vraagstelling in het participatieproces, nemen we **2040** is eerste richtpunt voor de Omgevingsvisie. Dat schept duidelijkheid. In de praktijk is dit jaartal een scharnierpunt binnen een variabele planhorizon. De horizon is namelijk afhankelijk van de aard van het doel en/of de opgave. Wanneer we bijvoorbeeld kijken naar de energietransitie, dan ligt de horizon op 2050, gelet ook op de doelen die daarover op Rijksniveau zijn gesteld. Maar als het gaat om bijvoorbeeld gezondheid of milieu, dan moet de horizon wellicht veel dichterbij liggen, gelet op de snelle ontwikkelingen in onze samenleving en de kwaliteiten die we mogelijk willen nastreven. In dat geval is 10 jaar misschien al aan de lange kant. Wij denken wel dat die 10 jaar een ondergrens is. De Omgevingsvisie is immers bedoeld voor de lange termijn. Kortom, de planhorizon zal in de praktijk variëren tussen 2030 – 2050.

Bij het bepalen van de planhorizon is het ook verstandig om niet alleen te kijken naar de horizon zoals die op Rijksniveau is gehanteerd voor thema's die bijvoorbeeld in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) worden opgenomen, maar ook naar de horizon zoals die door provincie (POVI) en waterschap worden gehanteerd. Ook dat brengt met zich mee dat het voor de hand ligt niet met één vaste planhorizon te werken.

Vertretpunt:

In de Omgevingsvisie hanteren we als richtpunt 2040. Feitelijk is dit een scharnierpunt binnen een variabele horizon. Afhankelijk van het doel of de concreetheid van de opgave zal de planhorizon variëren tussen 2030 en 2050.

9.3 Het soort Omgevingsvisie

Inleiding

Theoretisch gezien kan de gemeente kiezen voor een “dunnere en abstractere” Omgevingsvisie, waarbij aanvullend veel programma's

gemaakt zullen worden; of voor een “uitgebreidere en concretere” Omgevingsvisie waarbij minder programma's nodig zijn. Deze keuze is deels afhankelijk van de gekozen planhorizon, maar is ook afhankelijk van wat de gemeente Bunschoten ziet als het doel van de Omgevingsvisie. Tevens is deze keuze afhankelijk van de vraag hoe raad en college in Bunschoten tegen de onderlinge taakverdeling aankijken. Het college stelt immers programma's vast, de raad de Omgevingsvisie.

Daarnaast moet een keuze gemaakt worden over wat voor document de Omgevingsvisie wordt. Denk hierbij aan een visie gebaseerd op kaarten, of ander beeldmateriaal, of moet het vooral een tekstdocument worden. Ook moet worden nagedacht over de manier waarop we de Omgevingsvisie gaan ontsluiten. Hoe gaat de digitale versie eruit zien? Is de basis de digitale versie, of is de basis een “klassieke” papieren versie?

De vorm

Wat de vorm betreft; deze is grotendeels al voorgeschreven, aangezien het document als omgevingsdocument geschikt moet zijn om volgens de daarvoor geldende standaarden in het DSO te worden gepubliceerd. Dat brengt met zich mee dat het een elektronisch document is. Daarnaast stellen wij voor van de Omgevingsvisie ook een papieren versie beschikbaar te stellen op aanvraag. Verder willen we het graag aan de creativiteit van de opsteller van het document overlaten om een “fris ogend” geheel te presenteren. In elk geval vinden we het belangrijk dat de Omgevingsvisie toegankelijk is, eenvoudig raadpleegbaar, begrijpelijk geschreven en voorzien van veel informatief en overzichtelijk beeld- en kaartmateriaal.

Vertretpunt:

We maken een Omgevingsvisie die toegankelijk is, eenvoudig raadpleegbaar, begrijpelijk geschreven en voorzien van veel informatief en overzichtelijk beeld- en kaartmateriaal.

Het abstractieniveau

Net zoals de planhorizon, stellen wij voor om het abstractieniveau afhankelijk te laten zijn van het doel en de daaruit voortvloeiende opgaven. Dat kan dus per thema variëren. Dat geldt daarmee ook voor eventueel uit de Omgevingsvisie voortvloeiende programma's. Soms kan een onderwerp in de Omgevingsvisie al zover worden uitgewerkt dat een apart op uitvoering gericht programma niet meer nodig is. In de Omgevingsvisie zal daartoe ook een uitvoeringsparagraaf worden opgenomen. In andere gevallen zal blijken dat een programma wel nodig blijkt om een opgave verder uit te werken. Dat hangt onder andere af van de horizon en de complexiteit. Dan is het wel belangrijk dat de kaders die de Omgevingsvisie meegeeft helder zijn, zodat het college weet waar zij rekening mee moet houden bij de uitwerking in een programma. In de Omgevingsvisie zelf zal worden aangegeven welke programma's daaruit voortvloeien en zal de opdracht daartoe aan het college worden geformuleerd.

Ook zal in de Omgevingsvisie worden aangegeven wanneer de behoefte bestaat of de noodzaak aanwezig is om de doelen concreet meetbaar te maken, bijvoorbeeld in de vorm van omgevingswaarden⁵. Soms zal dit al in de Omgevingsvisie worden opgenomen, soms zal dit worden overgelaten aan de uitwerking door het college.

Vertrekpunt:

Het abstractieniveau van de Omgevingsvisie is variabel en afhankelijk van het doel en de daaruit voortvloeiende opgaven. Soms zal een op uitvoering gericht programma nodig zijn. De Omgevingsvisie stelt daarvoor dan heldere kaders.

Een actuele Omgevingsvisie

Het is de bedoeling dat de Omgevingsvisie actueel is. Omdat dit instrument is gericht op de lange termijn ligt het niet voor de hand om de visie elk jaar te actualiseren. Daarmee zou ook het risico ontstaan dat de Omgevingsvisie speelbal wordt voor de waan van de dag. Wij willen tot uitgangspunt dat de Omgevingsvisie eenmaal in de 4 jaar wordt geactualiseerd en wel in het jaar nadat een nieuwe collegeprogramma is tot stand gekomen na de gemeenteraadsverkiezingen. Dat stelt een nieuw college in staat eigen accenten te leggen.

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie zal in principe eenmaal in de 4 jaar worden geactualiseerd, in het jaar nadat een nieuw collegeprogramma is tot stand gekomen, aansluitend aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Grondslag voor kostenverhaal

In de Omgevingsvisie zal ook de grondslag worden gelegd voor het verhaal van een financiële bijdrage op degene die een locatie tot ontwikkeling wil brengen, ter verbetering van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, voor zover er een samenhang bestaat tussen de activiteit en de beoogde kwaliteitsverbetering (zie art. 13.22 en 13.23 Ow).

Vertrekpunt:

In de Omgevingsvisie zal de grondslag worden gelegd voor het verhaal van een financiële bijdrage op degene die een locatie tot ontwikkeling wil brengen, binnen de grenzen die de Omgevingswet daarvoor stelt.

⁵ Zie over omgevingswaarden, bijlage 1 bij het Koersdocument, pagina 4.

9.4 De planning

De planning voor het opstellen van de Omgevingsvisie loopt tot het voorjaar van 2022. Dan is de vaststelling van het eindproduct voorzien. De bedoeling is dat het informele proces loopt tot na de zomer van 2021. In de planning is voorzien dat de Ontwerp-Omgevingsvisie wordt vastgesteld in oktober 2021. Daarmee begint de formele vaststellingsprocedure. In deze paragraaf wordt de planning uitgewerkt en toegelicht.

Het proces om te komen tot een Omgevingsvisie is opgedeeld in “stappen” en “mijlpalen”. De stappen werken toe naar een mijlpaal. De mijlpalen vormen gezamenlijk de ruggengraat van het proces.

Stap 0: Startmoment Omgevingsvisie

Met het vaststellen van deze Notitie Vertrekpunten zijn de kaders voor het proces helder. Op dat moment kan er gestart worden met de verdere voorbereidingen van de Omgevingsvisie.

Stap 1: Voorbereiding participatieronde 1

Zoals beschreven in hoofdstuk 7 is de insteek om het proces te beginnen met een 1^e participatieronde. We bereiden die voor met een uitwerking van de Notitie Vertrekpunten in een Participatie- en Communicatieplan.

Stap 2: Trendstudie en analyse datasets

Daarnaast verzamelen we alle relevante data, signaleren we trends, geografische, demografische en sociale ontwikkelingen, alsmede knelpunten. Al deze informatie, met bijbehorende gegevens, wordt in beeld gebracht en geanalyseerd in een Trendstudie. Deze analyse maakt onderdeel uit van de voorbereiding op de 1^e participatieronde. Voor een deel putten we daarbij uit het inventarisatiedocument.

Mijlpaal 1: Participatieronde 1 (Maand van de Omgevingsvisie)

Vervolgens lanceren we de eerste participatieronde. Deze notitie vormt daarvoor het kader. Zoals aangegeven in hoofdstuk 7 wordt dit een ‘Maand

van de Omgevingsvisie`. In die maand organiseren we verschillende bijeenkomsten en andere fysieke en digitale participatievormen. In dezelfde periode gaan we ook met de gemeenteraad en de organisatie in gesprek om de bouwstenen te verzamelen voor de Omgevingsvisie. Je zou dus kunnen zeggen dat de participatie plaatsvindt met zowel interne als externe stakeholders.

Stap 3: Opstellen Toekomstbeeld

De trendstudie en de resultaten van de eerste participatieronde verwerken we in een discussienota met de naam “Toekomstbeeld”. Dit document is een eerste aanzet tot de Omgevingsvisie. Opgaven en ambities beginnen daarin zichtbaar te worden. Ook zal duidelijk worden welke keuzes er te maken zijn. Gelijktijdig met het Toekomstbeeld stellen we een Afwegingskader op. We beschikken op dat moment namelijk over voldoende informatie om dat afwegingskader te kunnen opstellen. Op basis van het afwegingskader zullen uiteindelijk de definitieve keuzes worden bepaald. In het afwegingskader wordt ook bepaald hoe bestaand beleid zal worden meegewogen. Dit moet dan in beeld worden gebracht.

Mijlpaal 2: Bespreken Toekomstbeeld in college en raad

Het document Toekomstbeeld wordt besproken in het college en vervolgens met de gemeenteraad. Het Toekomstbeeld is een tussendocument dat niet formeel door de raad hoeft te worden vastgesteld. Maar gelet op het belang van het onderwerp en het daarin op te nemen afwegingskader, behoort dit document wel uitvoerig met de gemeenteraad te worden besproken. De uitkomsten van het gesprek met de gemeenteraad zal het college verwerken in het definitieve Toekomstbeeld.

Stap 4: Oriëntatie besluit m.e.r. procedure

Zodra het Toekomstbeeld definitief is, met het daarin opgenomen afwegingskader, kan ook worden bepaald of een milieueffectrapportage (m.e.r.) noodzakelijk of gewenst is. In deze stap wordt dat verkend en wordt er een besluit over genomen. Als een m.e.r. noodzakelijk blijkt zal het

verdere proces moeten worden afgestemd op het voorbereiden en doorlopen van de m.e.r.-procedure. In dat geval neemt de doorlooptijd van het proces met een flink aantal maanden toe. We zullen dan wel bezien of we de m.e.r.-procedure samen op kunnen laten lopen met het 2^e deel van het participatietraject en het opstellen van het afwegingskader.

Stap 5: Voorbereiding participatieronde 2

We kunnen nu de 2^e participatieronde gaan voorbereiden. In deze ronde koppelen we terug wat de resultaten van de 1^e ronde zijn geweest en hoe die in het Toekomstbeeld zijn verwerkt. Dat toetsen we in de samenleving, bij de externe stakeholders. Deze ronde vraagt bij uitstek om goed verwachtingenmanagement en een duidelijke aanpak.

Mijlpaal 3: Participatieronde 2

Vervolgens vindt de 2^e ronde participatie plaats. In die tweede ronde krijgt de samenleving de gelegenheid om te reageren op de beelden en mogelijke richtingen die in het Toekomstbeeld zijn opgenomen. Ook het afwegingskader wordt besproken.

Stap 6: Opstellen ontwerp omgevingsvisie

Na de 2^e ronde participatie werken we het Toekomstbeeld uit naar een Ontwerp-Omgevingsvisie. De resultaten uit het tweede participatietraject worden gewogen en verwerkt. De definitieve keuzes worden gemaakt aan de hand van het afwegingskader.

In principe worden de uitkomsten van de participatie verwerkt in de Ontwerp-Omgevingsvisie en wordt in het ontwerp zelf daarover verantwoording afgelegd. Mocht echter de participatie daartoe aanleiding geven, dan zal bij het ontwerp van de Omgevingsvisie, ten behoeve van de behandeling in de gemeenteraad, een apart verantwoordingsdocument worden gevoegd. Daarin zal vooral inzicht worden gegeven in eventueel geconstateerde belangenconflicten of verschillen van inzicht, uiteraard voor zover relevant voor te maken afwegingen, en de manier waarop daarmee in

de Ontwerp-Omgevingsvisie is omgegaan. Dit stelt de gemeenteraad in staat om met een zo volledig mogelijk beeld haar eigen afwegingen te maken in het kader van het algemeen belang.

Mijlpaal 4: Vaststellen Ontwerp-Omgevingsvisie

De Ontwerp-Omgevingsvisie gaat via het college naar de gemeenteraad ter besluitvorming. Met het vaststellen van de Ontwerp-Omgevingsvisie start de formele besluitvormingsprocedure.

Stap 7: Ter inzage leggen Ontwerp-Omgevingsvisie

De Ontwerp-Omgevingsvisie wordt ter inzage gelegd. Vervolgens is er de gelegenheid om te reageren op het ontwerp via het indienen van zienswijzen.

Ook organiseren we in die periode één of meer terugkoppelbijeenkomsten met de samenleving om het ontwerp en de daarin gemaakte keuzes toe te lichten. Dat biedt de samenleving ook langs die route de gelegenheid om te reageren op het ontwerp.

Stap 8: Opstellen reactienota

Na de periode van ter inzagelegging verwerken we de zienswijzen en de tijdens de terugkoppelavond(en) verkregen inbreng in een reactienota.

Stap 9: Opstellen definitieve Omgevingsvisie

Lettend op de ontvangen zienswijzen en de inbreng uit de terugkoppelavonden, zetten we de Ontwerp-Omgevingsvisie om in de definitieve Omgevingsvisie.

Mijlpaal 5: Vaststellen definitieve omgevingsvisie

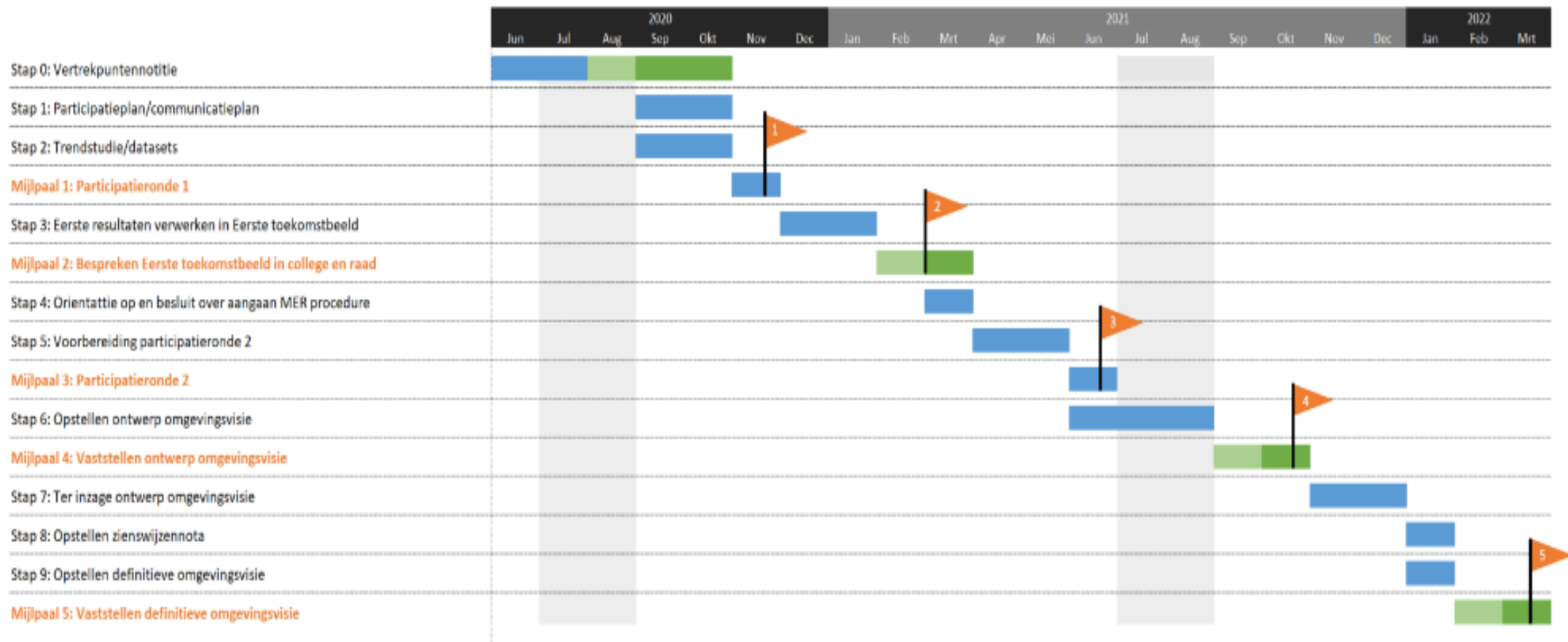
De Omgevingsvisie kan worden vastgesteld door de gemeenteraad. Het streven is om die mijlpaal in het voorjaar van 2022 te bereiken.

Vertrekpunt:

We stellen onszelf tot doel om, na een zorgvuldige voorbereiding, de Omgevingsvisie definitief vast te stellen in het voorjaar van 2022.

In **bijlage 1** zijn de hierboven beschreven stappen en mijlpalen uitgewerkt in een processchema. Daarin wordt het verband tussen elke stap zichtbaar gemaakt, alsmede de elementen die leiden tot de achtereenvolgende producten: Toekomstbeeld (met afwegingskader), Ontwerp-Omgevingsvisie en Omgevingsvisie.

De **planning** voor het opstellen van de Omgevingsvisie is hierna weergegeven:

9.5 Coördinatie

We bedden de totstandkoming van Omgevingsvisie in binnen de bestaande projectstructuur voor de implementatie van de Omgevingswet. Er is een team van medewerkers samengesteld dat het proces rond de Omgevingsvisie coördineert en begeleidt. We zullen daarbij dit proces zelf ontwerpen en doorlopen. Ook zullen we zelf de Omgevingsvisie schrijven, met behulp van de externe ondersteuning waarover we al beschikken in het kader van de implementatie van de Omgevingswet. Langs die route kan ook de benodigde data worden verkregen, alsmede de (digitale) verbeeldingen. Daarmee blijft er een logische lijn bestaan van Inventarisatiedocument, via het Koersdocument en de Notitie Vertrekpunten, naar een nieuwe Omgevingsvisie. Daarbij weten we zelf het beste wat bij ons past en is de nuttige externe blik al in het proces verankerd.

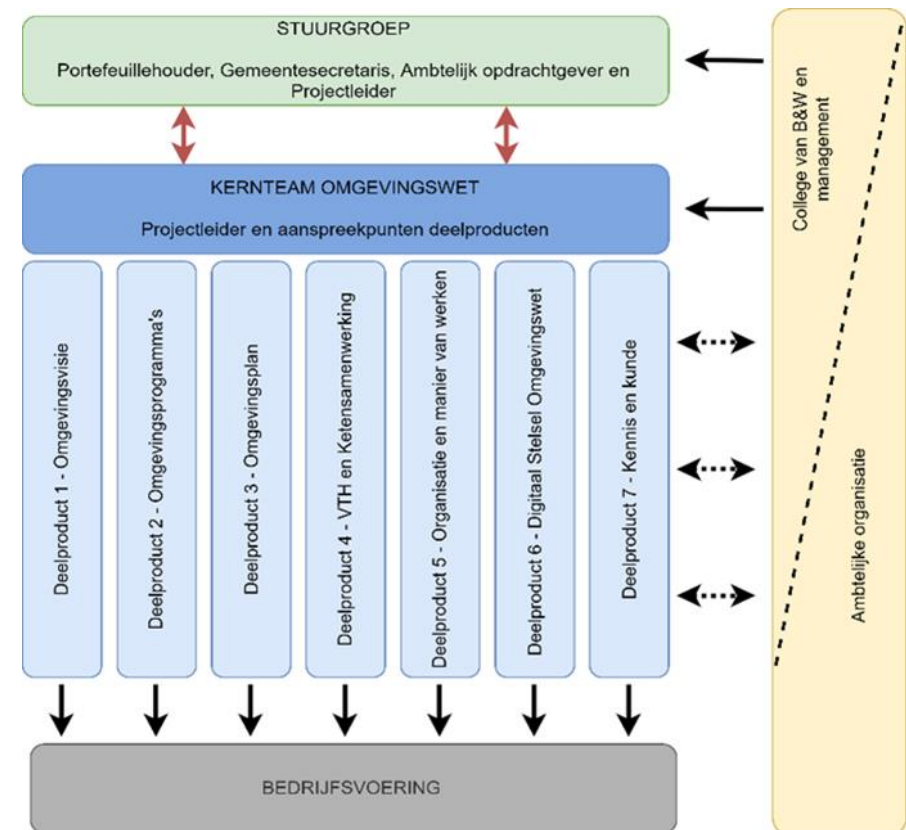
Het schrijven en coördineren van de Omgevingsvisie zal worden gedaan binnen de dagelijkse verantwoordelijkheid van het Kernteam Omgevingswet, onder leiding van de projectleider, en onder de sturende verantwoordelijkheid van de Stuurgroep. Op die manier kan de doorwerking van de Omgevingsvisie op de andere deelproducten in goede banen geleid worden. De projectstructuur is in de afbeelding hiernaast nog eens zichtbaar gemaakt. De Omgevingsvisie is daarin afgebeeld als Deelproduct 1.

Regelmatige afstemming met de Stuurgroep Omgevingswet zorgt voor de borging van de kwaliteit van het proces. De Stuurgroep stelt de documenten vast om voor te leggen aan college en de raad. Hoe de gemeenteraad en het college worden betrokken in het proces om tot de Omgevingsvisie te komen is reeds beschreven in paragraaf 9.4.

Vertrekpunt:

De Omgevingsvisie komt tot stand binnen de projectstructuur die geldt voor de hele implementatie van de Omgevingswet.

Bij het proces wordt de hele organisatie betrokken, zowel de vakinhoudelijke teams, als de bedrijfsvoering, waaronder communicatie, financiën en ICT.

9.6 De financiering

Het maken van een Omgevingsvisie kost geld. Voor het proces zijn allereerst interne en externe uren nodig. De interne uren zijn de uren van de eigen medewerkers. De externe uren bestaan uit de uren van de projectleider en diens ondersteuning. De middelen die voor deze interne en externe uren nodig zijn, worden betaald uit de gereserveerde middelen voor de implementatie van de Omgevingswet in het algemeen. Daarvoor is beschikbaar gesteld:

interne uren	€ 67.500,--
externe uren	<u>€ 123.840,--</u>
totaal	€ 191.340,--

Deze raming ging nog wel uit van invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021. Het uitstel van de wet zal leiden tot extra uren. Voor een deel is weliswaar sprake van verschuiving van het werk, maar het uitstel leidt ook tot extra werk. Wat dit precies gaat betekenen zal de komende maanden duidelijk worden. Voor dit moment gaan we er vanuit dat de in totaal beschikbare middelen toereikend zijn om daaruit ook de interne en externe kosten voor het maken van de Omgevingsvisie te betalen.

Daarnaast was specifiek voor de Omgevingsvisie in het Koersdocument een bedrag geraamd van maximaal € 50.000,-- voor het opstellen ervan door een externe partij. In afwijking daarvan willen we de Omgevingsvisie zelf opstellen, zoals in paragraaf 10.5 aangegeven, met behulp van de reeds beschikbare externe ondersteuning. Dat neemt niet weg dat er evengoed

aanvullende externe ondersteuning nodig is. Dat betreft hulp bij het maken van de trendstudie met het aanleveren van data, trends en ontwikkelingen, alsmede het maken van de benodigde analyse. Daarnaast zullen we niet zelf (al) het beeld- en kaartmateriaal kunnen maken dat in de Omgevingsvisie een plaats moet krijgen en mogelijk ook hebben we een (digitaal) format nodig voor de Omgevingsvisie.

De verwachting is dat de kosten gemoeid met deze aanvullende ondersteuning beneden de hiervoor genoemde € 50.000,-- zullen blijven. Wij stellen u echter voor ook hier het in het Koersdocument geraamde bedrag beschikbaar te houden. Temeer waar in de ramingen nog geen rekening is gehouden met een mogelijke milieueffectrapportage (m.e.r.).

Vertrekpunt:

Als financieel kader voor het opstellen van de Omgevingsvisie hanteren we het besluit zoals dat in het Koersdocument Implementatie Omgevingswet is genomen.

9.7 Risico's

In deze paragraaf brengen we tot slot in beeld welke risico's er zijn die gevolgen kunnen hebben voor doorlooptijd, kwaliteit en/of kosten, als ze zich zouden voordoen. We formuleren de beheersmaatregelen die nodig zijn om te voorkomen dat de risico's zich voordoen, of om juist te kunnen handelen als ze zich wel voordoen.

Mogelijk risico	Mogelijke oorzaak	Mogelijk Gevolg	Beheersmaatregelen
Verlies van momentum door het uitstel van de Omgevingswet.	Het kan gebeuren dat omdat de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022 het gevoel van prioriteit en urgentie verdwijnt.	Minder capaciteit en geld (blijvend) beschikbaar voor de Omgevingswet en de Omgevingsvisie.	Voor het vaststellen van de Omgevingsvisie het niet nodig dat de Omgevingswet al in werking is getreden. Daarnaast kent Bunschoten geen actueel breed beleidskader. Daarmee is er alle reden om het traject te vervolgen, zoals het college heeft aangegeven.
Het wegvallen van sleutelfiguren waardoor er druk komt op het proces om te komen tot een Omgevingsvisie.	Wegvallen van sleutelfiguren voor enige of langere tijd door ziekte of verschuiving van prioriteiten privé en in het werk. Geen goede borging van informatiebeheer waardoor werk niet goed overdraagbaar is. Geen capaciteit beschikbaar om te voorzien in het wegvallen van een sleutelfiguur.	Wegvallen tempo en overzicht waardoor vertraging ontstaat. Verlies van eigenaarschap als er geen duidelijke sturing is. Verlies van kennis, kunde en enthousiasme.	In het kernteam is middels MS Teams geborgd dat alle informatie over het implementatietraject op één plek te vinden is. Dat maakt het traject overzichtelijk voor eventuele vervangers van sleutelfiguren. De projectleider van de implementatie Omgevingswet is afkomstig van adviesbureau Antea Group. Zij kan zonodig achtervang bieden bij het wegvallen van de projectleider, of andere ondersteuning. Bovendien zijn Kernteam en is de ondersteuner van de projectleider beschikbaar om voor een soepele overdracht te zorgen.
Het niet (op tijd) beschikbaar stellen van financiën en capaciteit.	Er is geen capaciteit/geld beschikbaar. Er is niet tijdig gecommuniceerd over benodigde capaciteit/financiën. Er is niet volledig gecommuniceerd over benodigde capaciteit/financiën.	Doelstellingen en ambities worden niet gehaald. Vertraging of uitstel van het proces.	De middelen zijn in Bunschoten reeds gereserveerd op basis van het Koersdocument. Via deze Notitie Vertrekpunten wordt een deel van deze middelen beschikbaar gesteld voor het maken van de Omgevingsvisie.
Het kan gebeuren dat de raad meer regie verlangt in het proces dan waarmee in eerste instantie rekening mee is gehouden.	De Notitie Vertrekpunten blijkt niet voldoende kaders te bieden. Raadsleden willen een duidelijkere rol in het participatietraject.	De kaders moeten worden aangepast waardoor er vertraging komt in het proces. Er moeten meer contactmomenten worden ingebouwd waardoor er vertraging kan komen in het proces.	Om dit risico te voorkomen wordt de raad gedurende het proces steeds tijdig betrokken bij de verschillende stappen en mijlpalen. Deze momenten zijn opgenomen in de planning.

<p>Het onvoldoende duidelijk in beeld hebben van prioriteiten en kaders rondom participatie en inhoud van de Omgevingsvisie.</p>	<p>De raad wordt onvoldoende meegenomen in en geïnformeerd over de voorbereidingen op het participatieproces.</p> <p>De voorbereiding op het participatieproces is onvoldoende.</p>	<p>Onvrede over invulling participatietraject kan leiden tot maatschappelijke en politieke onrust. Dit kan weer leiden tot vertraging en belemmeringen.</p>	<p>Een zorgvuldige en doordachte voorbereiding van de participatie is belangrijk. De aanziet daartoe wordt gegeven in deze notitie. Daarmee geeft de raad tegelijk opdracht om het proces op de voorgestelde manier vorm te geven.</p>
<p>Het kan gebeuren dat participatie wordt opgevat als uitlaatklep of vrijbrief voor uiten van onvrede.</p>	<p>De informatievoorziening en het verwachtingenmanagement is onvoldoende.</p> <p>De begeleiding van het participatie wordt gedaan door medewerkers met niet de juiste competenties.</p>	<p>Mogelijke weerstand bij bewoners die verkeerde verwachtingen hebben. Uitleggen wat wel verwacht wordt is lastiger.</p> <p>Afhaken van bewoners die wel enthousiast zijn om binnen de kaders mee te denken over de toekomst van de gemeente.</p>	<p>Om dit risico te minimaliseren wordt een communicatie- en participatieplan opgesteld. Dit wordt gedaan door de coördinatoren van de omgevingsvisie in samenwerking met de afdeling communicatie.</p> <p>Voor de participatierondes wordt uitgebreid gecommuniceerd over de mogelijkheden voor participatie alsook over de onderwerpen waarover wel/niet meegepraat kan worden.</p>
<p>Het kan gebeuren dat (groepen uit) de samenleving niet bereikt worden waardoor een bepaald deel van de samenleving wordt uitgesloten van het participatietraject.</p>	<p>De ingewikkelde materie van de Omgevingswet kan afschrikkend werken.</p> <p>Het is onvoldoende helder wat er van bewoners wordt gevraagd en onvoldoende helder hoe geparticipeerd kan worden.</p> <p>Niet alle stakeholders zijn voldoende in beeld.</p>	<p>Het beoogd draagvlak voor de Omgevingsvisie wordt niet gecreëerd.</p> <p>Kansen om te participeren zijn ongelijk waardoor de Omgevingsvisie mogelijk niet geschikt is voor alle doelgroepen.</p> <p>Er ontstaat geen goed beeld van het juiste draagvlak voor keuzes en de behoeften vanuit de samenleving.</p>	<p>In het communicatie- en participatieplan wordt aandacht besteed aan de te bereiken doelgroepen. Een analyse van stakeholders en belangen maakt deel uit van de voorbereiding. Hierbij zal ook aandacht besteed worden aan een inclusief participatietraject.</p>
<p>Onvoldoende kennis en competenties aanwezig in de organisatie om tot een goede Omgevingsvisie te komen.</p>	<p>Onvoldoende beschikbare capaciteit en onvoldoende beschikbare kennis en competenties bezit.</p> <p>Onvoldoende sturing op kennis- en competentie-ontwikkeling voor trajecten als deze.</p>	<p>Een kwalitatief onvoldoende proces wat leidt tot een kwalitatief onvoldoende omgevingsvisie.</p> <p>De samenleving neemt de gemeente niet serieus als het proces niet professioneel verloopt.</p>	<p>Binnen het implementatietraject Omgevingswet is een apart deelproduct Kennis en Kunde opgenomen om aan te sturen op kennisontwikkeling. Ook zijn er opleidingsbudgetten beschikbaar is er de optie om medewerkers op te leiden (competentie-ontwikkeling) voor het participatietraject.</p>

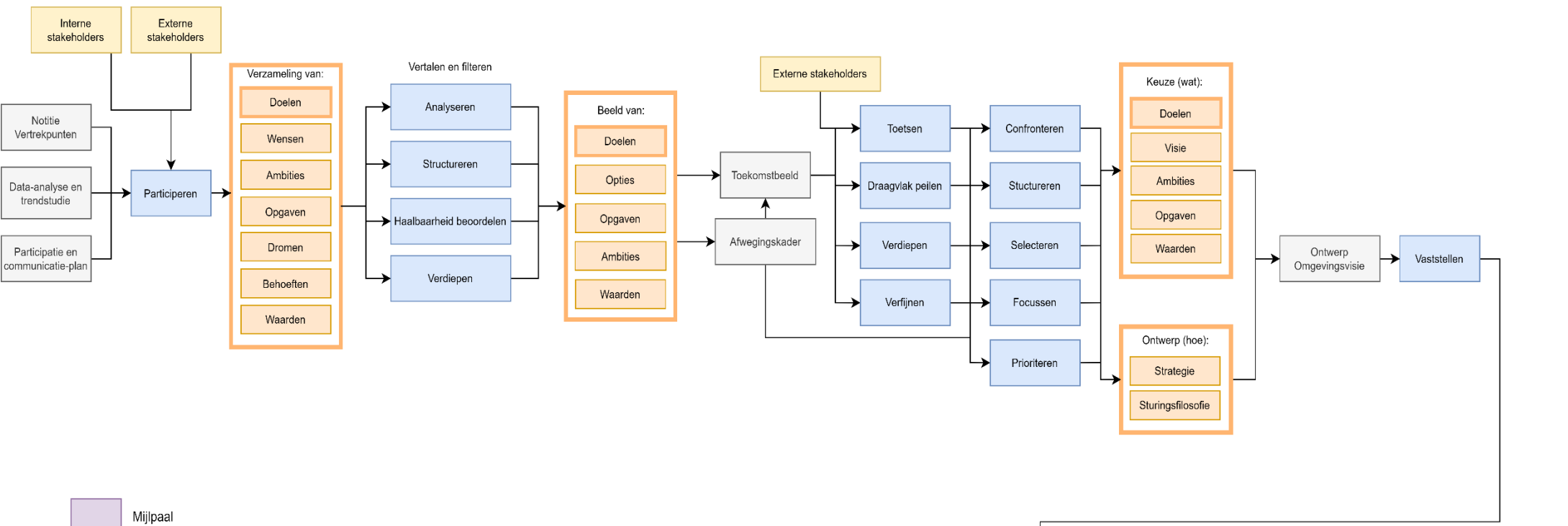
BIJLAGE I
In schema:
de Route naar de
Omgevingsvisie

Mijlpaal 1: Maand van de Omgevingsvisie

Mijlpaal 2: Toekomstbeeld

Mijlpaal 3: Participatie ronde 2

Mijlpaal 4: Vaststellen ontwerp Omgevingsvisie

Mijlpaal 5: Vaststellen definitieve omgevingsvisie

